

DILEMMA: SKA VI INFÖRA MEDBORGARLÖN?

Sociionomen

KVALIFICERAT SOCIALT ARBETE OCH PSYKOTERAPI

#4
2021

VERKTYGET

Så förebygger du självmord hos en ung människa.

PORTRÄTTET

Suzanne Osten:
”Jag suger inte på barndomen.”

←
Ola Zaki Aziz och
Saeideh Marei.

MELLAN HEM & ARBETE

”Det betyder jättemycket för mig att tjäna min egen lön.”

Utrikesfödd eller ej spelar mindre roll

– vi måste tro på att kvinnan kan få jobb.

Det är många som har dömt mig utifrån den bakgrund och etnicitet jag har och den religion jag tillhör snarare än de kunskaper som jag visar.”

Det är Benin Al-Najjar som berättar, en av skådespelarna i uppsättningen *Svenska Hijabis* som gick på Dramaten i Stockholm för några år sedan. I en intervju för Socionomen beskrev hon och de andra högskoleutbildade aktriserna om den diskriminering och mobbing de ofta upplevt under studier och på arbetsplatser. Ändå är de muslimer som är födda i Sverige.

VI VET ATT utlandsfödda unga kvinnor har svårt att få jobb. Vi vet också att hederskultur och förtryck som härstammar från hemländerna hindrar vissa unga utrikesfödda kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden. Men reglering och segregering av kvinnan i den muslimska världen har andra orsaker än religion, hävdade Benin i *Svenska Hijabis* under intervjun. Hedersförtryck handlar mer om kulturella och traditionella värderingar inom en viss omgivning eller familj än religiös tillhörighet, poängterade hon.

HURUVIDA kvinnan är utlandsfödd eller ej kanske inte är avgörande för hennes svårigheter att få jobb. Trots att aktriserna i *Svenska Hijabis* är födda i Sverige, högskoleutbildade och yrkesverksamma upplever de lägre förväntningar och nedlåtande attityder just på grund av sin religion. Att arbetsgivare tror att de kan mindre på grund av slöjan på huvudet är inte ovanligt. ”Man slänger in kommentarer lite diskret för att markera att ’du är förtryckt’ eller ’du är på det här sättet’”, var ekonomen Shamas erfarenhet av arbetskamraterna.

I DETTA NUMMER framkommer också att myndigheters uppfattning om att utrikesfödda kvinnor inte vill eller får arbeta gör att de inte erbjuds rätt insatser. Utlandsfödda kvinnor får sämre och färre arbetsmarknadsinsatser från Arbetsförmedlingen jämfört med män. Kanske är det i denna ände vi måste börja; vill vi ha förändring måste vi själva tro på att den är möjlig.

Lena Fugelmærk

→ **VAD TYCKER DU?**

Hör av dig till mig med åsikter! lena@socionomen.se

Socionomen

Socionomen är den ledande oberoende tidskriften för kvalificerat socialt arbete och psykoterapi. Den är prenumererad och utkommer med åtta nummer per år. Ägare är Akademikerförbundet SSR. Tidskriften Socionomen, A4, Bondegatan 21, 116 33 Stockholm
Besök: Bondegatan 21 Telefon: 0708-17 44 37

Socionomen ansvarar ej för inskickat material som inte är beställt.

**CHEFREDAKTÖR
& ANSVARIG UTGIVARE**

Lena Engelmark
0708-17 44 37
lena@socionomen.se

**WEBBREDAKTÖR
& REPORTER**

Anna Falk
0706-18 04 88
anna@socionomen.se

**FORSKNINGS-
REDAKTÖR**

Hans Swärd,
professor
hans@socionomen.se

ART DIRECTOR

Louise Bååth
louise@a4.se

**PSYKOTERAPI-
REDAKTÖR**

Pia Litzell Berg,
leg. psykoterapeut
pia@socionomen.se

GRAFISK FORM
Ulrika Sandh

FOTO OMSLAG
Ylva Sundgren

PRODUKTION
A4 Text & Form

SKRIBENTER

Anna Falk
Annika Sjöberg
Tim Andersson
Jennie Aquilonius
Sofia Rapp Johansson

REDAKTIONSRÅDET

består av yrkesverk-
samma personer inom
socialt arbete. Kontakt-
uppgifter finns på
socionomen.se

SOCIONOMEN.SE

Nyheter och fördjupning om
socialt arbete och psykoterapi

PRENUMERATION

Akademikerförbundet SSR
08-617 44 00, knappval 5
prenumeration@akademssr.se
Prisuppgifter och info finns på
socionomen.se/prenumerera/

ANNONSBOKNING

Robin Zackrisson på
Bengtsson & Sundström Media
08-442 00 13
socionomen@bs-media.se
Utgivningsplan på
socionomen.se/annonsera/

TRYCKERI

Norra Skåne Offset,
ISO 14001- och
ISO 9001-certifikat.
Socionomen finns även som
taltidning. Kontakta redaktionen
för information.

Akademikerförbundet SSR

09 I KORTHET

Aktuellt: Ojämsställdhet i spåren av pandemin

18 UTLANDSFÖDDA

Tema: Därför har utlandsfödda unga kvinnor svårt att få arbete.

FOTO: SAMUEL UNÉUS

FOTO: SARA P. BORGSTRÖM

Ny nivå på Suzanne Ostens teater.

38 SUZANNE OSTEN

Porträttet: Teaterregissören har lämnat sin traumatiska barndom bakom sig.

48 HEMLÖSHET

Bildreportage: Ett hem är mer än en bostad. Vi lär oss tidigt i livet att höra till – eller inte.

63 SAKNAS INSIKT?

Krönika: Susanna Alakoski till politiker: "Lyssna till det som får sociala problem att uppträda."

ALLTID I SOCIONOMEN

C-UPPSATSTÄVLINGEN 46 DEBATT 58
RECENSIONER 60 KRÖNIKA 63 KRYSS 64

Fördjupad kunskap om sociala frågor

Centralförbundet för Socialt Arbete grundades 1903. Det gör oss till den äldsta organisationen för socialt arbete i Sverige. Sedan starten har vi arbetat för att öka kunskapen om de sociala frågorna, bland annat genom att ge ut böcker, ordna konferenser och dela ut stipendier. Förbundet är partipolitiskt, religiöst och fackligt obundet.

Viktig läsning om sociala frågor

"Den kantstötta välfärden", "Bedöma och åtgärda fattigdom" och "Till det sociala arbetets försvar!" Det är tre av många CSA-böcker som belyser sociala frågor och socialt arbete ur olika perspektiv.

Konferenser

Vi ordnar regelbundet konferenser. Välkommen 6 oktober till "Praktikens krav och kunskapens betydelse - kampen om socionomutbildningarna". Konferensen är kostnadsfri och digital.

Stipendier

Två gånger per år delar CSA ut stipendier och bidrag till människor och verksamheter som arbetar för utveckling och utbildning på det sociala arbetets område.

Sista ansökningsdag är 1 oktober och 1 februari.

Ansök gärna!

Varmt välkommen!

Sedan starten i början av 1900-talet har CSA slagit vakt om kunskap, socialpolitikens viktiga funktion och det fria skrivna ordet. Vi håller fast vid våra ursprungliga värderingar, men riktar blicken mot de utmaningar som samhället står inför. Mer information om CSA hittar du på csa.se. Där kan du också anmäla dig till konferenserna, läsa om böckerna och ansöka om bidrag.

Följ oss även gärna på Facebook!

I korthet

TEXT: ANNIKA CLEMENS

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

Ojämställdhet i spår av pandemin

JÄMLIKHET. Gamla mönster av ojämställdhet kan ha förstärkts. Många snabba beslut fattades under krisens 2020 när pandemin drog över världen.

I Sverige har Jämställdhetsmyndigheten undersökt hur de olika besluten har påverkat jämställdheten och visar i sin senaste årsrapport att ojämställdheten har ökat på flera områden. Myndigheten ser också tecken på att arbetet

med jämställdheten har trappats ner.

Restriktionerna under pandemin har gjort att mäns våld mot kvinnor ökat. Kvinnor har även drabbats ekonomiskt när barnen behövt vara hemma för att begränsa smittspridningen.

Inför framtida kriser efterlyser myndigheten att krisberedskapen ses över för att undvika negativa effekter på jämställdheten.

Fysiskt aktiva skolbarn mår bättre i vardagen

PSYKISK HÄLSA. Skolbarn som är fysiskt aktiva har bättre psykisk hälsa, visar en undersökning från Folkhälsomyndigheten. Sambandet mellan fysisk aktivitet och psykisk hälsa är tydligt. Ju mer fysiskt aktiva skolbarnen är desto mer tillfreds är de med livet. Dessa barn rapporterar också mindre besvär med nedstämdhet, irritation, nervositet och sömnproblem.

14 881

Anmälda arbetssjukdomar gjorda av kvinnor under 2020. Det är en ökning med 119 procent jämfört med 2019.

FLER NYHETER
FÖLJ FLÖDET PÅ
SOCIONOMEN.SE

KALENDARIUM Digitala seminarier

31/5

Unga och brottsprevention
13:00-16:00
SKR, Polisen, Allmännyttan och sex kommuner har påbörjat en kraftsamling i arbetet med unga som begår eller riskerar att begå brott. Strategier presenteras. Info: skr.se

3/6

Tryggt boende
09:00-15:30
SKR och Sveriges Allmännyttan arrangerar konferens om socialtjänstens och allmännyttans arbete för säkra och trygga boendeförhållanden. Info: skr.se

9-10/11

Socionomdagarna

Given mötesplats för dig som är socionom. Här knyter du kontakter med kollegor och diskuterar frågeställningar som är viktiga för dig i din profession. Info: socionomdagarna.se

C-uppsattävlingen fortsätter på sidan 46.

44%

av av barnen i senaste kartläggningen från 2016 uppger misshandel vid något tillfälle – fysisk, psykisk, försummelse eller annat – av vuxen.

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

Samhällsintroduktion för asylsökande obligatorisk

MIGRATION. I oktober blir det obligatoriskt för asylsökande att gå en introduktion om det svenska samhället. Introduktionen finns redan men har hittills varit frivillig. Tanken är att ge asylsökande större förståelse för det svenska samhället. Den ska också ge de som beviljas uppehållstillstånd bättre förutsättningar att integreras.

Introduktionen ska erbjudas på sex orter, föreslår Migrationsverket: Boden, Sundbyberg, Flen, Norrköping, Mölndal och Malmö.

FOTO: KRISTIAN POHL/REGERINGSKANSLIET

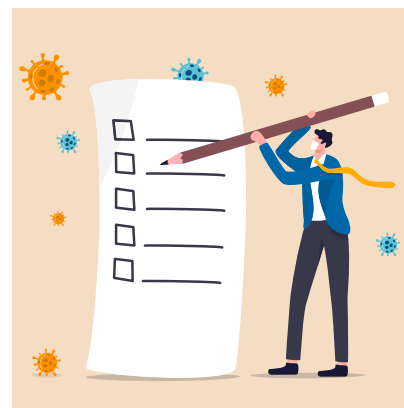

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

Checklista för fungerande föräldraskapsstöd

FAMILJ. Långsiktig planering, ledningsstöd och ekonomiska resurser är bland de viktigaste faktorerna för bra föräldraskapsstöd. Organisationens kultur och klimat är också viktig. Det visar en ny rapport från Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd (MFOF). För att kunna erbjuda bra föräldraskapsstöd har MFOF tagit fram en checklista till hjälp för yrkesverksamma och beslutsfattare. Elva nyckelfaktorer pekas ut med de viktigaste faktorerna först.

Fortsatt studie av barnaga

FORSKNING. Allmänna Barnhuset ska undersöka hur vanligt det är att barn utsätts för våld av vuxna. Undersökningen 2016 visade att 24 procent av de tillfrågade eleverna någon gång utsatts för fysisk misshandel varav 14 procent av sina föräldrar.

Märta Stenevi, jämställdhetsminister (MP).

drygt 760 000 kronor för det fortsatta arbetet. Syftet är att följa upp förekomst, attityder, riskfaktorer och att undersöka riskgrupper för våldsutsatthet.

– Vi måste förhindra att barn utsätts för våld i första taget. Men vi måste också se till att de barn som ändå utsätts

Förra året fick Allmänna Barnhuset medel för att förbereda en ny undersökning. Nu avsätter regeringen

för våld får det stöd och den hjälp de har rätt till, säger jämställdhetsminister Märta Stenevi (MP).

” Socionomens tre ben:
Forskningssupplement,
Professionsartiklar,
Journalistik. ”

Journalisten **Per-Olof Kristenson**, Socionomens grundare, om hemligheten bakom Socionomens framgångar.

Utan ersättning trots övergrepp

Barnavårdsnämndens dokumentation om Tainas fosterhemsplacering saknas. Det orsakade att hon blev utan vanvårdsersättning.

Taina trodde att hon skulle hälsa på sina bröder över sommaren när hon som sexåring skickades från Finland till Sverige. Ingen berättade för henne att paret i Oskarshamn planerade att adoptera henne.

Under hela uppväxten utsattes hon för sexuella övergrepp av mannen i familjen och hans bekanta. Men trots att hon bodde hos dem innan adoptionen gick igenom har hon inte rätt till den ersättning som andra fosterhemsplacerade barn som utsattes för vanvård fick.

Anledningen är att dokumentet från Barnavårdsnämnden om att hon placerades i hemmet i Oskarshamn av de sociala myndigheterna saknas.

Det var hennes storebror som berättade för henne att hon inte skulle följa med tillbaka till Finland.

– Jag blev jätteledsen och grät. Jag tror att där grundades min första depression.

Under sitt vuxna liv har hon kämpat med återkommande depressioner.

När svenska staten gjorde upp med sitt förflutna bjöds Taina till Stadshuset i Stockholm för en ceremoni. Men någon ersättning fick hon aldrig. Det räckte inte att hon hade bevis för att hon kom till Sverige ett och ett halvt år innan adoptionen gick igenom.

Hon vände sig till EU-domstolen för att överklaga men fick till svar att det inte var möjligt.

– Jag tycker det är så dåligt att man ska gå ett helt liv utan att det ska erkännas att man har blivit utsatt för brott. Ska brottslingar kunna överklaga, men inte vi som har blivit utsatta?

Text: Annika Clemens

→ Taina Adolfsson

ÅLDER: 77 år

AKTUELL MED: Boken Påtvingat liv.

LÄSARFRÅGAN

Vad göra när orosanmälan är falsk?

FRÅGA. Hur ska en orosanmälan, från en vårdnadshavare angående ett barn, hanteras som enligt anmälaren rör brister hos den andre vårdnadshavaren? Vi ser att det är vanligt att vårdnadshavare vill "anmäla" den andra föräldern i sammanhang där det är tydligt att det pågår någon form av konflikt mellan föräldrarna.

SVAR. En orosanmälan ska bedömas som en anmälan oberoende av vem anmälaren är.

Socialtjänsten ska utreda barnets situation enligt SoL 11 kap 1§, 1a § och 2§.

Vid en utredning om socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd eller stöd får

nämnden, för bedömning av behovet av insatser, konsultera sakkunniga samt i övrigt ta de kontakter som behövs (SoL 11kap 2 §1 st.). Den som berörs av en sådan utredning ska, om inte särskilda skäl talar emot det, genast underrättas om att en utredning inletts (SoL 11 kap.2§ 3:e st.).

En grundregel, ur ett rättssäkerhetsperspektiv, är att vårdnadshavare och andra som berörs av utredningen om ett barns behov av stöd eller skydd genast ska underrättas om ett beslut att inreda utredning. I vissa situationer anses det, enligt lagstiftaren, dock behöva finnas en möjlighet till respit med att delge dem som berörs av utredningen om ett sådant beslut. Om det finns särskilda skäl, ska socialtjänsten kunna avvakta med att informera berörda om att en utredning inletts (prop. 2012/13:10 s. 62).

Anna Hollander

ILLUSTRATION: GETTY IMAGES

FOTO: PRIVAT

En avvägning måste göras mellan barnets rätt till integritet och vårdnadshavarens rätt till insyn för att kunna ta sitt vårdnadsansvar. Vanligtvis uppstår frågan när det gäller äldre barn och föräldrabalkens regler om barns ökande beslutskompetens. Men det finns även situationer när detta gäller även yngre barn. En sådan situation kan vara att en vårdnadshavare eller någon annan närstående misstänks för övergrepp mot barnet och att polisutredningen befinner sig i ett känsligt läge. I en sådan situation behöver polisens och socialtjänstens utredningar samordnas (a.a.).

Se även SoL 11 kap. 10 § och FB 6 kap. 13 a§ samt 14§.

DILEMMAT

Medborgarlön?

DILEMMA. Personer som är sjukskrivna och inte har rätt till sjukpenning hänvisas till socialtjänsten. Ofta kan de dock inte uppfylla kraven där med jobbansökan och annan uppgiftsinlämning på grund av psykisk ohälsa. Varför finns detta systemfel och hur borde systemet vara utformat? / Frida Carlsson, socionom och personligt ombud

LÖSNING. Ett svar på situationer där folk hamnar i pressade ekonomiska lägen och även i fattigdom/misär är handlar om "medborgarlön"; att alla medborgare blir säkrade en anständig summa pengar varje månad.

Jag är övertygad om att detta skulle minska den psykiska ohälsan i Sverige på minst två sätt. Dels skulle den stress och oro som många känner kraftigt minska om grunden för människans tillvaro blir säkrad och inte ämne för ansökningar. Dels skulle många, som idag mår dåligt (av villkoren på arbetsmarknaden eller kris i privatlivet med mera) och inte klarar av att arbeta, inte längre behöva förklara sig och bedömas vara "sjuka". Då skulle de kunna ta itu med sina sociala problem.

En annan vinst med medborgarlön är att många socialarbetare och andra tjänstemän skulle kunna ägna sin tid åt att hjälpa dessa personer istället för att skriva intyg och kontrollera dem.

En sak är säker: Fattigdom utgör ingen stimulans för att börja arbeta utan skapar istället människor som är förtvivlade.

Alain Topor, professor i socialt arbete

Alain Topor

➔ HAR DU EN FRÅGA OM SOCIALT ARBETE?

Hör av dig till lena@socionomen.se så sätter vi dig i kontakt med en expert.

SOM EN VÄN FÖR ALLA NYA SOCIONOMER

Det är spännande att komma från utbildningen till sitt första jobb som socionom. Det kan också vara omtumlande.

Lugn, det kommer att gå bra, menar socionomerna Anna Fredriksson och Carolina Lindberg som har skrivit boken *Ny som socionom - från utbildning till arbetsliv*.

Att jobba som hjälpare är ofta mentalt utmanande. För nyutexaminerade socionomer kan osäkerheten och rädslan för att inte räcka till ta alltför mycket fokus och energi. Den här boken blir som en god vän i övergången mellan teori och praktik.

Boken är perfekt som examenspresent, som välkomstpresent till nyanställda och som studielitteratur.

Anna Fredriksson
är socionom, frilansjournalist
och författare.

Carolina Lindberg
är socionom, handledare,
pedagog och författare.

LÄS MER & BESTÄLL PÅ GOTHIAKOMPETENS.SE

ANNONS

Skyddade boenden Stödboenden

Säkra och trygga lösningar med
individen i centrum!

070-108 15 15
info@hemstadenab.se

www.hemstadenab.se

Hemstaden

→ Utblick

UKRAINA. Oroligheterna i Ukraina är åter aktuellt. I skrivande stund har Ryssland dragit tillbaka sina trupper men hotet kvarstår. De har lämnat kvar militär utrustning vid gränsen och anfall kan i princip ske när som helst. Socionomens reportageteam, Göran Engström och Anders Hansson, har bevakat utvecklingen sedan 2016.

Fotot är från 2018. Reportageteamet besökte då några av de värst drabbade byarna vid fronten där bara de fattigaste, äldsta och svagaste bodde kvar. De som inte kunde fly. 74-åriga Lidiia Gil, på bild, berättade då: "Klockan var strax efter tio i gårdkväll. Beskjutningen hade pågått en stund och jag hade precis tagit skydd i källaren när den första granaten slog ner mitt på gården. En stund senare träffades även huset. Jag vågar inte tänka på hur det hade gått om jag inte hunnit ner i källaren."

BIDRAG LÖSER INTE BOSTADS- SEGREGATIONEN

Den kraftigt ökande boendesegregationen hjälps inte av mer omfördelning. Forskare efterlyser i stället utbildningsinsatser, kraftfullare bostadspolitik och högre krav på kommunerna.

AV ANNIKA CLEMENS

Låginkomsttagare har blivit fattigare och höginkomsttagare rikare i Sverige sedan 1990-talet. I takt med att inkomstskillnaderna blivit större har boendesegregationen ökat i de flesta svenska kommuner.

Detta hänger samman, konstaterar Che-Yuan Liang, forskare i nationalekonomi vid Uppsala universitet, i en ny studie. Men den alltmer segregerade bostadsmarknaden kan inte förklaras med att olika typer av bidrag har minskat.

Det är i stället skillnaderna i inkomsterna före skatt som är orsak till de alltmer segregerade städerna vi ser på flera håll i landet.

I SIN STUDIE har han jämfört kommuner med olika omfördelning och konstaterat att ökade bidrag inte leder till att människor i utsatta områden väljer annat boende. På samma sätt konstaterar han också att minskade bidrag och minskad omfördelning under senare decennier inte är orsaken till att boendesegregationen har ökat.

– Jag har jämfört kommuner med ungefär liknande fördelning före skatt, men där omfördelningen slår olika, och ser att omfördelningen inte hade någon effekt på bostadsval, säger Che-Yuan Liang.

– Om man skruvar lite på omfördelningssystemet händer inte något med segregationen.

HANS SWÄRD, seniorprofessor vid Socialhögskolan i Lund som har studerat bland annat hemlöshet och fattigdom, håller med om att ökade bidrag till fattiga människor inte bidrar till

Hans Swärd

att minska boendesegregationen.

– Det hjälper inte att man höjer betalningskapaciteten hos de utsatta, säger han.

– Vissa kommuner bygger bostäder på centrala lägen med höga markpriser och till höga kostnader. Det är bara en liten del av den svenska befolkningen som kan efterfråga dem. Även om man skulle höja bostadsbidragen finns det stora delar av bostadsmarknaden som de flesta inte kan efterfråga.

ENLIGT HANS SWÄRD krävs mer för att komma tillrätta med boendesegregationen och de problem den för med sig i form av ökad fattigdom, social utsatthet och förkortad livslängd. Segregationen i sig visar sig nämligen kunna orsaka ytterligare problem, som en ond spiral. Det finns forskning som visar att personer som bor i låginkomstområden tenderar att få sämre inkomstutveckling på grund av negativa grannskapseffekter. Även livslängd och tillit påverkas negativt för dem som bor i utsatta områden.

För att bryta boendesegregationen lyfter Hans Swärd behovet av en ny bostadspolitik, då det sedan 1990-talet har skett flera förändringar, som enligt honom har lett till att segregationen i städerna har ökat.

Che-Yuan Liang konstaterar att det mycket väl kan stämma, även om det inte är något som han har studerat.

– Det är en bra fråga, om annat än omfördelningen spelar roll för boendesegregationen? Jag undersöker inte den effekten. Men en av slutsatserna är att om det är svårt att ändra inkomsterna kanske man borde kolla på hur man bygger i stället. Men det undersöker inte jag, säger han.

Under 1990-talet genomfördes flera

Socialtjänsten agerar bostadsförmedling

Bostadssegregationen beror till stor del på att bostadsmarknaden har förvandlats till just en marknad. Det anser Lotta Persson, före detta socialchef i Botkyrka kommun.

Under hennes tid som socialchef var bostadsproblemen så omfattande att en speciell enhet bildades på socialkontoret i Botkyrka för att hantera dem. Ett problem även för socialtjänsten som ibland fick agera bostadsförmedling.

– Förut fanns mycket hyresrätter och man ansåg att människor skulle ha någonstans att bo. Nu har det förvandlats till en marknad där man måste vara kapitalstark för att kunna bo.

Lotta Persson tycker att det bör byggas fler billiga hyresrätter, då även nyproducerade hyresrätter i dagsläget är dyra att bo i.

Che-Yuan Liang

– Man måste ha en aktiv bostadspolitik och arbeta förebyggande. Vi har en icke-fungerande bostadsmarknad och då är det väl lämpligt att få den att fungera.

För att nå dit efterlyser han högre krav på kommunerna, som i dag kan fortsätta bygga för segregation.

– Många kommuner bygger inte för de hyresgäster man har i dag, utan bygger för dem man vill ha i framtiden. Det finns kommuner som inte har någon allmännytta kvar, säger han.

– Ofta bygger de ganska attraktiva områden, där vissa grupper aldrig får bostad. Jag tror att man måste bygga för olika plånböcker och olika preferenser.

DET ÄR ETT PROBLEM att det är så dyrt att bygga nytt, konstaterar han vidare. Något som leder till att det för många byggbolag är mer attraktivt att bygga bostadsrätter än hyresrätter.

– Man behöver styra upp bostadsbyggandet. I dag har vi fått en ganska stor andrahandsmarknad. Jag tror också att man måste försöka skapa bostäder till unga.

Rätten till bostad behöver stärkas i svensk politik, anser Hans Swärd. Den finns i diverse konventioner, men är inte absolut.

– Så länge du inte kan gå någonstans och utkräva den rätten blir det ett problem, särskilt om kommuner inte vill ha vissa grupper av hyresgäster.

CHE-YUAN LIANG, som alltså inte förnekar bostadspolitikens effekter, lyfter en annan parame-

” Höjda bostadsbidrag hjälper inte – människor stängs ute ändå. ”

► förändringar i bostadspolitik. Bostadsmarknaden avreglerades och kom att präglas mer av konkurrens och det tidigare bostadsdepartementet försvann i princip. Den lag om bostadsanvisning som gav kommunen möjlighet att styra fördelning av lägenheter på sociala grunder togs bort och investeringsbidraget för ny- och ombyggnad av bostäder avvecklades. Detta är en stor del av förklaringen till den ökade segregationen, enligt Hans Swärd.

– Vi kan inte bara titta på låga och höga inkomster. Man måste se till bostadspolitikerna också. Finns det inte tillräckligt med lägenheter så finns det dem som blir utan, konstaterar han.

Han poängterar att det krävs en lång kedja av åtgärder för att komma tillrätta med boendesegregationen. Det är visserligen viktigt med en heltäckande försörjningspolitik och rimliga ersättningar, men framför allt saknas en fungerande bostadsmarknad.

Orion i Orsa HVB

Killar mellan 12 år och 20 år
 Neuropsykiatriska funktionshinder
 Socialt dysfunktionell situation
 Utredning och behandling

Litet HVB i Orsa

KBT, MI, ART och lågaffektivt bemötande

Personal dygnet runt

Tillgång till psykiatriker, psykolog, socionom

Arbetsterapeut och sjuksköterska

www.orionorsa.com

joel.andersson@orionorsa.se

ter som kan ha effekt på segregationen, nämligen utbildning.

Enligt Che-Yuan Liang är utbildning en drivande mekanism i boendesegregationen. En mindre andel lågutbildade minskar boendesegregationen.

– Vi ser att städer med färre andelar lågutbildade tenderar att vara mer blandade. Där finns också mindre inkomstskillnader.

Framför allt kan utbildningsnivån förklara fattigdomssegregationen. Den påverkar inte på samma sätt segregationen av rika.

– Om det finns fler rika i en kommun tenderar dessa att bo i samma områden. Det finns ett samband men det är svårt att svara på vad det beror på.

UTBILDNINGEN HAR framför allt effekt för de mest utsatta områdena även om det alltid kommer att finnas delar av befolkningen som fortsatt kommer att vara lågutbildade och behöva stöd. Även personer som inte har möjlighet att utbilda sig på grund av exempelvis missbruksproblem, psykisk ohälsa eller andra svårigheter hjälps av att andelen lågutbildade minskar, konstaterar Che-Yuan Liang.

– Om det inte finns höga andelar riktigt utsatta människor blir inget område riktigt utsatt. Då blir det bättre även för de kvarvarande lågutbildade. Det verkar bli bättre för alla och det blir färre områden som folk undviker.

Han understryker också att hans resonemang inte handlar om att de som är fortsatt lågutbildade inte ska få hjälp. Det handlar inte heller om att ökad omfördelning inte är bra av andra skäl, endast om att det inte löser problemen med boendesegregation.

– Det är viktigt att komma ihåg att omfördelningen gör vi av många skäl. Den gör mycket annat bra, men den leder inte till att minska boendesegregationen. Vi kan inte räkna med att ge bidrag och att det ska leda till att folk gör bostadsval som minskar segregationen. ◀

Litet HVB i Mora

Tjejer och unga kvinnor 16-24 år

Utredning och behandling

KBT och DBT-färdighetsträning

Vaken nattpersonal

Psykiater, psykolog och sjuksköterska

Socionomer, arbetsterapeut och behandlingsassistenter

www.behandlingshemmetnyckeln.se

johan.krumlinde@siljansnyckeln.se

UTRIKES FÖDDA KVINNOR + ARBETE?

Utrikes födda kvinnors väg till arbete är snårig. Som arbetsförmedlare har du chans att röja hindren.

AV FREDRIK RUBIN ILLUSTRATION JENS MAGNUSSON

TEMAINNEHÅLL

Utlandsfödda kvinnor och arbete.

MELLAN HEM OCH ARBETE

Diskriminering på arbetet men ibland också i hemmet **20**

EXPERTEN

Myndigheter faller i en könsstereotyp fälla **23**

MIGRANTERNAS TIDSRESA

Utvecklingen från andra världskriget till idag **24**

SÅ ARBETSFÖRMEDLAR DU

Arbetsförmedlaren Ayse Andersson ger råd. **25**

MÖT OLA OCH SAEIDEH

Varje kvinnas historia är unik **26**

SÅ SKAPAR REGIONER JOBB

Läs och lär av andras strategier **30**

Diskriminering på arbetsmarknaden eller kultur och hedersförtryck som håller kvinnan hemma? Socionomen har undersökt varför utlandsfödda kvinnor har svårt att få jobb.

Statistiken talar sitt tydliga språk; unga utrikes födda kvinnor arbetar i lägre utsträckning än jämnåriga kvinnor födda i Sverige liksom unga utrikes födda män. Bland utrikes födda kvinnor i åldern 20-29 år arbetar bara 52 procent. Motsvarande siffra för inrikes födda kvinnor är 73 procent respektive 67 procent för utrikes födda män i samma ålder.

– Tittar vi på de personer som går Arbetsförmedlingens etableringsprogram så ser man en stor könsskillnad i inträdeshastigheten på arbetsmarknaden. Det går inte fort för männen men ännu långsammare för kvinnorna, säger Olof Åslund professor vid Uppsala universitet och fortsätter:

– Skillnaden kan bero på en särbehandling från myndigheten men det kan också bero på att en del av kvinnorna inte är lika motiverade att ta sig in på arbetsmarknaden. Det är onekligen en nöd för politiken att lösa vad denna skillnad beror på.

Denna upplysning fick regeringen att ge Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) uppdraget att titta på hinder och möjligheter för unga utrikes födda kvinnors etablering i arbetslivet. Utredningen som bygger på intervjuer, enkätdata och registerdata visar på fyra delar som alla är avgörande för unga utrikes födda kvinnor på arbetsmarknaden.

– Det handlar dels om de höga trösklarna på arbetsmarknaden. Det gäller krav på erfarenhet, språkkunskaper och utbildning och inte sällan svårt att validera utbildningar och arbetslivserfarenhet från födelselandet, säger Emma Neuman utredare vid MUCF.

Även omsorgsansvaret ses som ett hinder. Unga utrikes födda kvinnor tar ofta ett större ansvar för barnen vilket försenar etableringen på arbetsmarknaden.

– Viktigt att slå fast är att utredningen tydligt visar på att kvinnorna vill arbeta och anstränger sig för att få ett arbete. Det handlar inte om någon större ovilja, säger Emma Neuman.

En annan punkt som kvinnorna lyfter fram i rapporten handlar om diskriminering utifrån kön och etnicitet.

– Det är allra tydligast gentemot kvinnor som bär slöja. En del av de som intervjuats berättar att arbetsgivare sagt att de inte velat anställa någon som har slöja. Andra kvinnor har berättat om en känsla av att ha blivit diskriminerad av den anledningen, säger Emma Neuman och fortsätter:

– En kvinna har berättat att hon väljer att skicka en bild på sig själv med slöja i ansökan eftersom det är viktigt att arbetsgivaren accepterar detta. Andra har förklarat att de inte har slöja på bilderna eller helt slutat bära och upplever att det gör en stor skillnad.

JUST DISKRIMINERING på arbetsmarknaden har flera studier visat prov på. Anders Forslund vid Uppsala universitet förklarar att man inom nationalekonomisk forskning använt sig av korrespondensstudier för att påvisa hur utrikes födda påverkas på arbetsmarknaden.

– Det vill säga att man skickar ut fejkade ansökningar till riktiga jobb. Där ser man tydligt att sannolikheten att bli kallad till intervju avtar påtagligt om man har ett Mellanöstern-klingande namn jämfört med svensk-klingande, säger Anders Forslund och fortsätter:

– Däremot så är skillnaden mellan män och kvinnor inte särskilt stor i den typen av studier

Olof Åslund

Emma Neuman

” Det finns också många högutbildade som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. ”

och jag kan inte komma på att jag sett någon studie som visar på någon större skillnad mellan utrikes födda kvinnor och män i den typen av studier.

MEN DET FINNS även andra möjliga förklaringar till varför en del unga utrikes födda kvinnor har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden. Det handlar om kultur och hedersförtryck. Faktum är att MUCF fick i uppdrag av regeringen att särskilt titta på vilket sätt hedersrelaterat våld och förtryck spelade en avgörande roll vid etableringen. Även om rapporten bara skrapat på ytan i frågan, kunde man ana att hedersförtryck spelade en viss roll för somliga unga utrikes födda kvinnor.

– De kvinnor som lämnat hedersförtrycket bakom sig berättar att de inte har någon arbetslivserfarenhet från tonårstiden eftersom de hindrats att arbeta. I intervjuer med andra kvinnor har vi också kunnat se resonemang om hur de av kulturella skäl eller av sin make förhindrats arbeta inom vissa branscher. Vi kan inte säga att det har med hedersnormer att göra, men vi kan

resonera utifrån deras resonemang att det är så, säger Emma Neuman utredare vid MUCF.

JENNY ANDERSSON, ansvarig för arbetsmarknadsfrågor vid Sveriges Kvinnolobby, poängterar att det är viktigt att kunna hålla flera tankar i huvudet samtidigt. Hon menar att den låga sysselsättningsgraden har att göra med såväl diskriminering som rasism och ojämsställda strukturer och förväntningar.

– Man måste både kunna belysa att det finns strukturer i en del kvinnors liv som hindrar dem från att arbeta. Kvinnor tar ett större ansvar för barn och kan komma från länder där de inte får eller förväntas arbeta utan istället stannar hemma med barn, säger hon och fortsätter:

– Samtidigt har vi i flera rapporter kunnat visa att myndigheters uppfattning om att utrikes födda kvinnor inte vill eller får arbeta, skapar en ursäkt från myndigheternas sida vilket gör att kvinnorna inte erbjuds rätt insatser. För vi vet att kvinnor får sämre och mindre arbetsmarknadsinsatser från exempelvis Arbetsförmedlingen ▶

- ▶ jämfört med män. De har alltså ett större behov men får sämre och färre insatser.

Jenny Andersson är inte ensam om att belysa betydelsen av hemländernas strukturer när det kommer till etableringen på svensk arbetsmarknad. Kort sagt, flera av de unga utrikes födda kvinnorna som står längst ifrån arbetsmarknaden kommer från ett land där de inte tillåtits eller haft möjlighet att arbeta. Detta faktum gör tröskeln ännu högre – ett resonemang som även Olof Åslund, professor vid Uppsala universitet, är inne på.

– Arbetskraftsdeltagandet bland kvinnor är lågt i Syrien, Irak och Afghanistan. Det är orimligt att tro att man inte har med sig några av normerna från vart man kommer i synen på etablering och arbete. Å andra sidan är inte den här typen av normer huggen i sten utan föränderlig. Vi hade en situation på 60-talet där svenskfödda kvinnor hade lägre arbetskraftsdeltagande än

” Flera av kvinnorna kommer från ett land där de inte tillåtits eller haft möjlighet att arbeta. ”

Jenny Andersson
FOTO: LENA HAMMAR

kvinnor som arbetskraftsinvandrade. Under åren som följde förändrades snabbt normerna bland svenska kvinnor och arbetskraftsdeltagandet ökade, säger Olof Åslund och försätter:

– Man har kunnat se att när par som har ganska likartad utbildning och inkomst skaffar barn, så öppnas ett gap där mannens karriär tar fart och kvinnans avstannar. Tänker man då in utrikes födda kvinnor så kan den här könsnormen vara ännu starkare i vissa fall.

MEN ATT FÖRKLARA skillnader och svårigheter med hjälp av ordet ”kultur” har Olof Åslund inte mycket för.

– När experter och andra har svårt att förklara ett gap mellan könen på arbetsmarknaden, så kan begreppet ’kultur’ slängas in i debatten. Men som forskare behöver jag högre beviskrav än så för att slå fast att det skulle finnas en kulturell förklaring till att utrikes födda kvinnor har ett lägre arbetskraftsdeltagande. För det kan finnas så många andra förklaringar som familjeansvar och annat. Men givetvis spelar normer in mellan kvinnor och män överhuvudtaget, säger han.

Samtidigt skapas det ofta en schablonbild av den unga utrikes födda kvinnan i samtalet om den mångfacetterade gruppens etablering på den svenska arbetsmarknaden. Det poängterar Jenny Andersson från Sveriges Kvinnolobby:

– Det florerar en bild bland en del arbetsgivare av att en väldigt stor andel utrikes födda kvinnor har låg utbildning eller är analfabeter. Givetvis finns dessa kvinnor och de behöver särskilda insatser. Men det finns också många högutbildade som har svårt att ta sig in på arbetsmarknaden vilket vi tror beror på diskriminering, rasism och ojämställda strukturer och förväntningar. ◀

EXPERTEN

Skam och förtryck ett hinder

Myndigheter och organisationer faller ofta i en könsstereotyp fälla när de försöker hjälpa kvinnorna in på arbetsmarknaden, säger Pernilla Ouis, professor i socialt arbete. Det blir kontraproduktivt.

– **MÅNGA ARBETSMARKNADSPROJEKT** som riktas till utrikes födda kvinnor är ofta väldigt könsstereotypa. Projekten handlar inte sällan om att kvinnorna ska laga mat, sy eller städa. Visst är det bra att man satsar på gruppen men man utmanar knappast någon norm.

Normerna hon talar om är komplexa, men handlar i grunden om att en del unga kvinnor från en rad muslimska länder förväntas vara hemma med barnen eller inte kan arbeta på vilken arbetsplats som helst.

– För en del kvinnor är det få arbetsplatser vilka är kulturellt och moraliskt klanderfria att arbeta på. Hon ska inte arbeta i ett mansdominerat yrke, hon ska inte vara i sammanhang som familjen och gruppen inte är bekväma med och hon ska kunna bära sin slöja.

DESSA HINDER kan dels handla om en könsstereotyp kultur som kvinnan själv anammats, men även om ett

hedersförtryck. Gemensamt är att de förhindrar somliga unga kvinnor att ta sig in på arbetsmarknaden.

– Om dottern exempelvis väljer ett moraliskt felaktigt yrke så för det med sig en skam på familjen som de måste förhålla sig till. Det går ofta under begreppet hedersförtryck men jag skulle vilja kalla det för skam-relaterat förtryck. Skammen innebär en frånvaro av heder och förklarar bättre varför man måste agera när hedersnormerna utmanas. Det hela blir en fråga om moral.

För en del leder det till att arbetsmarknaden överhuvudtaget inte är aktuell. Andra har bara några få arbetsplatser kvar att välja på.

– Många får bara jobb i pappas butik där man vet att moralen kan upprätthållas, det finns en intern arbetsmarknad som också blir problematisk.

SAMTIDIGT SOM forskning visar på att utrikes födda diskrimineras, finns

enligt Pernilla Ouis en risk att delar av diskrimineringen snarare sker av bekvämlighet än av illvilja. Arbetsgivare kan uppleva att det krävs allt för mycket av specialanpassningar av arbetsplatsen utifrån nya

normer, vilket kan avskräcka att anställa somliga utrikes födda kvinnor.

– Om en arbetsgivare uppfattar det som att det krävs en lång rad förändringar på arbetsplatsen så kan det bli att en muslimsk arbetsökande väljs bort. Det blir helt enkelt för jobbigt, säger Pernilla Ouis och fortsätter:

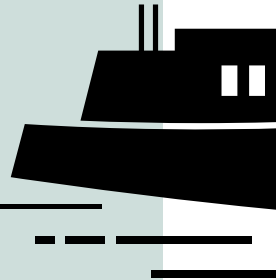
– Frågan är hur mycket arbetsplatserna ska tvingas förhålla sig till moral och normer eller anpassa arbetsplatsen efter dessa. Kan man tvinga någon att visa hela ansiktet, arbeta tillsammans med män eller hantera griskött? De här frågorna är svåra. Dessa frågor kan nästan bli existentiella för kvinnorna eftersom de handlar om hur en kvinna ska vara, exempelvis i fråga om sexualmoral och arbete. ◀

Pernilla Ouis

MIGRANTERNAS TIDSRESA

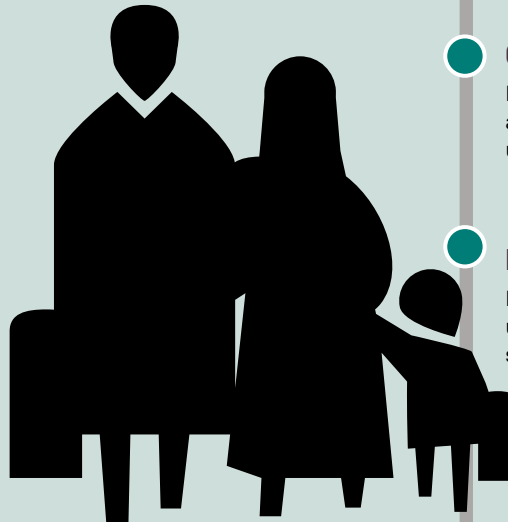

1945–1969
Efter andra världskriget till 1970-talet är arbetskraftsinvandringen i Sverige hög. /Migrationsverket

1969
Reglerad invandring införs. Arbetsökande immigranter måste ha arbetserbjudande och bostad. /Migrationsverket

1980 & 1990-talet
Asylsökande i Sverige ökar; flyktingar eller andra som söker en bättre framtid. /Migrationsverket

oktober 2020
Kraftig försämring på arbetsmarknaden för utrikes födda. /SCB

november 2020
Förvaltningsrätten river upp Skurup kommuns slöjförbud. /SVT

mars 2016
2015: Knappt 163 000 asylsökande i Sverige. Dubbelt jämfört med 2014. /Migrationsverket

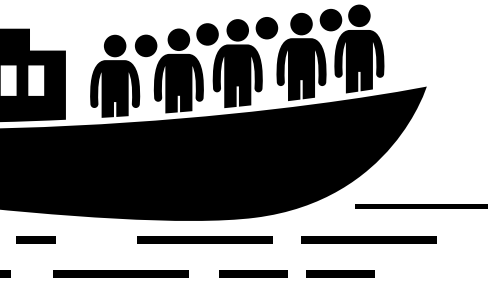
februari 2017
Antal sysselsatta utrikesfödda ökar. Ökat sedan andra kvartalet 2010. /SCB

december 2019
Kommunfullmäktige i Skurup beslutar: personal på grund- och förskolor får inte bära huvudduk, burka, niqab. /Sydsvenskan

juli 2016
Alla asylsökande får tillfälligt uppehållstillstånd. /Migrationsverket

19,2%

februari 2021

Trelleborgs kommunfullmäktige beslutar: inga kommunanställda som vägrar ta i hand. /Trelleborgs Allehanda

mars 2021

Förvaltningsrätten upphäver Trelleborgs handskakningskrav i väntan på beslut. /SVT

februari 2021

Fjärde kvartalet 2020: arbetslösheten bland utrikes födda kvinnor ökar från 3,2 till 19,2 procent. /SCB

april 2021

Regeringens vårbudget: ökade satsningar på utrikes föddas intåg på arbetsmarknaden. /Regeringen

Så ser Ayse till att kvinnorna får jobb

Fokusera på kvinnans kunskap och arbetslivserfarenhet liksom hennes mål och delmål. Det är några av arbetsförmedlaren Ayse Anderssons tips.

Ayse Andersson är lyrisk när hon berättar om arbetsmarknads-metoden "Matchning från dag ett" som under de senaste åren spridits över landet. Syftet med projektet som bedrivs på en rad Arbetsförmedlingar är att nyanlända ska komma i arbete.

– Det har kommit flera rapporter som visar på att metoden är gynnsam för både utrikes födda kvinnor som står långt ifrån arbetsmarknaden och kvinnor som har närmre till arbetsmarknaden, säger Ayse Andersson.

Att som socionom och arbetsförmedlare anamma metoden på egen hand är svårt, för att inte säga nästin-

till omöjligt. Orsaken stavas tid och pengar, något som inte sällan är en bristvara men helt avgörande när metoden används.

– I grunden handlar det om att inventera såväl den nyanlända som företagen. För att uppnå en högre effektivitet arbetar vi i team och träffar de arbetsökande i grupp. Vi börjar med att träffa dem i vad vi kallar för det "empatiska rummet". Det är väldigt viktigt att nyanlända känner sig bekväma att berätta om sig själva, därför ställer vi inga privata frågor.

Istället har man valt att fokusera på frågor om vilken kunskap och arbetslivserfarenhet den arbetsökande har. Sedan ställer Ayse frågor om fritidsintressen och informella kunskaper.

– Att ställa frågor om de informella

Ayse Andersson

kunskaperna är viktigt inte minst för de kvinnor som inte har någon utbildning. Om du söker ett arbete så handlar det om att lyfta fram alla dina egenskaper.

Är du kock så spelar det egentligen inte lika stor roll vilka restauranger du arbetat på, utan vilken typ av mat du behärskar att tillaga och vilka egenskaper du har.

Därefter läggs fokus på vilka mål och delmål den arbetsökande har. Först därefter kan arbetsgivare uppsökas som då går igenom samma process.

– För många nyanlända är nuet en övergång till något annat. Det är viktigt att veta vart den nyanlända är på väg för att kunna säkerställa att personen planerar på bästa sätt för att nå delmålen och slutmålet. ◀

UTRIKESFÖDDA KVINNOR OCH ARBETE

Varje kvinnas historia är unik

En lång väg full av hinder till första jobbet i Sverige, berättar Ola Zaki Aziz från Irak. För Saeideh Marei gick det snabbare. Redan i hemlandet Iran planerade hon den svenska karriären.

TEXT FREDRIK RUBIN FOTO EMMA LARSSON

Ola Zaki Aziz var bara 19 år när hon 2006 kom till Sverige från Irak. I väntan på uppehållstillstånd läste hon SFI för att lära sig språket. Under åren som gick fortsatte svenskstudierna och jobbsökningarna skickades runt utan resultat.

– Vad jag än sökte blev svaret att jag saknade erfarenhet och behövde en grundläggande utbildning. Jag tog svenskt körkort och kockutbildning, allt för att komma vidare. Men det var hela tiden hinder. Att jag arbetat för min pappa på bageri i Irak betydde ingenting, säger Ola Zaki Aziz.

OLIKA PRAKTIKPLATSER avlöste varandra. När arbetsgivare skulle ta ställning till anställning och vara tvungna att betala lön blev svaret nej. Samtidigt erbjöds hon svartanställning på arabiska restauranger men valde att avstå. Att arbeta illegalt var inget alternativ. Ola Zaki Aziz upplever att hon liksom andra invandrare, oavsett om de är födda i Sverige eller inte, väljs bort av arbetsgivare.

– Det beror inte bara på brist på erfarenhet att svenska arbetsgivare inte anställer. Det handlar också om att jag är invandrare som bor på Rosengård. Jag känner jättemånga med utländska namn som är födda här och är utbildade här men som sitter hemma i alla fall, säger Ola Zaki Aziz och fortsätter:

– Jag vet ungdomar som inte skriver sina riktiga namn i ansökningar. För när de skriver Mohammed eller Ali så tittar arbetsgivare inte

på ansökningarna. Jag har gjort samma sak, jag skrev bara mitt förnamn Ola. Man känner sig inte välkommen, dörren är stängd trots att man kämpar.

Men när Ola Zaki Aziz kom i kontakt med Yalla Trappan, ett arbetsintegrerande och socialt företag som startade på Rosengård, lossnade det. Under en praktik 2014 fick hon löfte om arbete.

– Men den gången blev jag gravid för tredje gången. När jag sedan träffade Christina från Yalla Trappan igen förra året så visade det sig att det fanns en möjlighet.

Möjligheten bestod i att på egen hand ansvara för ett helt nyöppnat café i Västra Hamnen. Kontraktet är på ett år med möjlighet till förlängning

Vägen till första jobbet i Sverige var svår för Ola Zaki Aziz. Men nu har hon fått ansvaret för ett nyöppnat café.

UTRIKESFÖDDA KVINNOR OCH ARBETE

–Det betyder jättemycket för mig att tjäna min egen lön, säger Ola Zaki Aziz.

- ▶ ytterligare ett år om verksamheten går bra.
 - Jag älskar det, det är en stor chans för mig eftersom det kommer många svenska kunder som jag pratar med. Jag blir bättre och bättre på svenska. Det betyder jättemycket för mig att tjäna min egen lön.

Till den unga kvinnan som idag kommer till Sverige från Irak vill Ola Zaki Aziz ge ett råd:

- Du som kommer hit, tänkt bara på dig själv först. Studera vad som helst och ta reda på vad som behövs här. Vill du gifta dig och skaffa barn så gör det senare. Först måste du känna att du kan klara dig själv.

Vägen in på den svenska arbetsmarknaden var rakare för Saeideh Marei. För tre år sedan kom hon som om 37-åring till Sverige från hemlandet Iran tillsammans med sin make och två söner.

- Målet var att kunna ge våra barn en bättre framtid.

SAEIDEH MAREI, som arbetade som sjuksköterska i hemlandet, anmälde sig redan i Iran till en kurs i Lund för utländsk vårdpersonal. Siktet var

att så snabbt som möjligt kunna arbeta i Sverige.

- I Sverige märkte jag att alla svenskar vill arbeta, det spelar ingen roll om man är man eller kvinna. Det finns mer jämställdhet här. I Iran arbetar kvinnor men jämfört med Sverige är det färre.

- Men själv arbetade jag i Iran från dess att jag avslutade min utbildning. Jag hade arbetat i tolv år innan jag kom till Sverige så när jag kom hit så längtade jag efter att arbeta. Jag kunde inte sitta hemma. Så jag försökte snabbt lära mig språket för att få komma in på arbetsmarknaden. Det var mitt mål och motivation.

DET DRÖJDE ett och ett halvt år av studier och förbättrade språkkunskaper innan Saeideh Marei fick sitt första arbete. Detta tack vare Arbetsförmedlingens projekt Jämställd Etablering där hon matchades med en potentiell arbetsgivare.

- Efter att Arbetsförmedlingen intervjuat mig kontaktades jag av min nuvarande arbetsgivare som erbjöd mig en korttidspraktik. Efter den anställdes jag som undersköterska, säger Saeideh Marei och fortsätter:

För Saeideh Marei har vägen varit rakare. Hon planerade sin karriär redan i hemlandet.

Bostad med särskild service för människor med psykisk ohälsa enligt SoL

12 lägenheter med eget boende

Män och kvinnor över 18 år

Psykiska funktionsnedsättningar

Individanpassat med individuella scheman

KBT och MI

Tillgång till personal dygnet runt

Sjuksköterska

www.hinriksgrarden.se

peo.holmstrom@siljansnyckeln.se

britt-marie@siljansnyckeln.se

– Jag blev jätteglad eftersom jag inte själv visste hur jag skulle komma in på arbetsmarknaden. Det var svårt för mig men Arbetsförmedlingen gjorde vägen lätt. De gav mig ytterligare självförtroende och fungerade som en bro till arbetsgivaren.

I SKRIVANDE STUND kompletterar hon sin utbildning vid sidan av arbetet. Målet är att bli legitimerad sjuksköterska även i Sverige. Ett par av de praktiska momenten har skjutits upp några månader på grund av pandemin. Saeideh Marei menar att det är enklare för den med arbetslivserfarenhet från sitt hemland att få jobb.

– De som inte arbetade i sina hemländer har inte alltid samma längtan och motivation att lära sig språket och komma in på arbetsmarknaden. De är kanske vana vid att få stöd av sina män. Det kan vara ännu svårare för kvinnor eftersom de ansvarar för barn och hemarbete, säger Saeideh Marei.

– Man måste kämpa och utveckla sig. Det finns självklart svårigheter i början men man ska inte ge upp. Man bör tänka på att försörja sig och anpassa sig till det nya samhället som man bor i. ◀

En chans för familjen

Grödbygården ligger i nordöstra Skåne, i en by omgiven av hav, sjöar och bokskogar. I frisk miljö skapar vi förutsättningar att ta fatt i den utvecklingstråd som slagit knut baserat på vår långa erfarenhet och unika kompetens. Genom behandling hjälper vi barn och föräldrar till trygga relationer. I utredningsuppdrag vägleder våra noggranna observationer till val av insatser.

Vill du veta mer? Ring 0456-229 41 eller besök www.grodbygarden.se

 Grödbygården

EN KUPAD HAND FÖR LIVET

Så här skapar kommunerna arbete för kvinnorna

KAROLINA RYDH,
biträdande avdelningschef Växjö kommun

CECILIA STÅHL,
vd Telge Tillväxt

- Sedan förra året har Växjö kommuns samtliga avdelningar fått i uppdrag att prioritera utrikes födda kvinnor.

– Under 2020 har utrikes födda kvinnor prioriterats ytterligare i en rad insatser, även om pandemin varit ett hinder. Vi har bland annat en insats som kallas föräldrasvenska, vilket främst mammor deltar i. Det handlar om att under föräldraledigheten träna på kommunikativ svenska. Vi försöker även fånga upp kvinnorna när deras föräldraledighet går mot sitt slut.

- Subventionerade anställningar där kvinnor prioriterats. Kommunen har även arbetat fram en roll som koordinator vars uppdrag är bred.

– Man arbetar dels kring personens familjesituation liksom riktat mot arbete och studier. Vi har kunnat se att denna roll varit särskilt gynnsam för utrikes födda kvinnor.

»Vi försöker fånga upp kvinnorna när föräldraledigheten är slut.«

- Genom Resurscentrum Heder stötts professionella som i sitt arbete möter personer som utsatts för eller som riskerar att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck.

– Erfarenheter visar att utrikes födda kvinnor begränsas då de inte får arbeta vart som helst, klädkoder kan ställa till det, arbetstider samt att inte få arbeta med män för att nämna några. Vissa får inte ha en egen vilja utan styrs av kultur och traditioner samt förväntat uppträdande.

- För att komma tillrätta med arbetslösheten bland unga vuxna i Södertälje, av vilka många är utrikes födda, skapades företaget Telge Tillväxt. Företaget ägs till 95 procent av kommunen och resterande av näringslivet och anställer varje år 150 personer som hyrs ut till företag.

– Vi fungerar som en sluss, tanken är inte att de ska stanna kvar hos oss utan vi ska bygga upp deras arbetslivserfarenhet, lokala nätverk och svenskkunskaper.

- Under 2020 förändrades ägardirektiven, nu ska 30 av 150 platser öronmärkas för utrikes födda kvinnor mellan 25 och 40 år. Bakgrunden är att det finns omkring 3 000 utrikes födda kvinnor som är arbetslösa i Södertälje kommun.

– De första tio kvinnorna har anställts och vi har valt att vända oss till utrikes födda kvinnor som vill arbeta inom omsorgen, de håller just nu på att bygga upp den kompetens som krävs för omsorgsarbete. Om piloten blir lyckad är vår förhoppning att vi under 2022 kan utöka vår verksamhet med att också inrikta oss mot de kvinnor som vill arbeta inom industrin.

- Har normer eller förtryck varit ett hinder för kvinnornas etablering?

– Vi har genom åren enstaka fall men inte något som vi skulle säga är ett överhängande problem för deras etablering på arbetsmarknaden. Det vi däremot har en stor erfarenhet av är arbetsgivare som har fördomar mot invandrare och att deras kompetens inte värderas lika mot etniskt svenska.

ANNA GEZELIUS,
gruppchef socialkontoret
i Danderyd

- **I Danderyds kommun har man valt att inte dela upp utrikes födda som står utanför arbetsmarknaden i olika grupper beroende på ålder eller kön.**

– Vårt arbete är individorienterat. Vi erbjuder alla vuxna nyanlända en arbetscoach-insats i Danderyd som arbetar mot arbetsgivare. Det kan då handla om att möjliggöra för extratjänster, nystartsjobb eller praktik när det krävs mer arbetsträning.

- **Även om arbetet inte delas upp beroende på kön så har Danderyd kommun valt att prioritera utrikes födda kvinnor främst i sina insatser i den mån det är möjligt.**

– Vi är medvetna om att kvinnor har en svagare etablering på arbetsmarknaden, vilket beror på många olika anledningar. Bland annat för att de haft mindre möjlighet att studera och arbeta än män. De tar också ut större del av föräldralejdighet och ett större omsorgsansvar.

- **Anna Gezelius menar att det kan vara svårare att matcha kvinnorna mot de krav som finns på arbetsmarknaden gällande språkkunskap, arbetslivserfarenhet och utbildning eftersom de i flera fall inte haft samma möjlighet som männen och har fler begränsningar.**

– Om man inte arbetat tidigare och varit hemma med barn under många år innan man kommer till Sverige, så kanske man inte har samma motivation att etableras på arbetsmarknaden. Då arbetar vi än mer motiverande och upprepar den samhällsorientering om det svenska samhället som de redan fått ta del av i Danderyd.

Stabbarpsgården

Vi är ett litet, väletablerat HVB som valt att behålla småskaligheten och hemkänslan i vår verksamhet. Vi tar emot flickor och pojkar från 14 år.

Vi har lång erfarenhet av att arbeta med ungdomar som har svåra beteendestörningar, neuropsykiatriska och psykiatriska diagnoser.

För platsförfrågan och info

Verksamhetschef Mia Möller
0739-329986

stabbarpsgarden.com

PLUGG?

Så hjälper Åsa
**SUICIDALA
ELEVER**

Åsa släpper aldrig taget förrän hon vet att eleven är i trygga händer. Här ger hon oss verktyg att arbeta med suicidala unga.

AV TIM ANDERSSON

Åsa Wiklund, skolkurator, har en gedigen kunskap och lång erfarenhet av krishantering.

Åsa är närvarande bland eleverna. Hon är nogra med att de ska känna sig trygga med att hon finns till för dem.

Under de senaste tjugo åren har antalet suicid minskat successivt i Sverige, om än marginellt. En befolkningsgrupp sticker dock ut i den större bilden: unga i åldern 15–24 år. Där har självmorden tvärtom ökat med ungefär en procent per år, enligt Nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP) vid Karolinska institutet.

Orsakerna till att unga brottas med självmordstankar och ibland också agerar på dem är många och ingenting man kan generalisera kring. Det säger Åsa Wiklund, med lång erfarenhet som skolkurator och utbildad i "första hjälpen till psykisk hälsa".

– Men antalet suicid går väl i linje med hur samhället mår i stort. Allt fler söker sig till psykiatriska kliniker också.

Så vilka är samhällsfaktorerna bakom den här utvecklingen? Vi lever i ett prestationssamhälle, menar Åsa Wiklund, där vi på alla nivåer förväntas vara framgångsrika: utbildningsmässigt, arbetsmässigt, idrottsmässigt och socialt.

– Vi ska vara på topp. Är du ung och faller utanför den ramen det minsta är du väldigt sårbar.

Till detta kommer nu corona-isoleringens ytterligare mentala påfrestningar. Det finns visserligen inga belägg

för att antalet suicid bland unga har ökat det senaste året – Socialstyrelsens preliminära siffror tyder inte på det även om slutlig statistik kommer i juni – men Åsa Wiklund menar att de fulla konsekvenserna kommer att bli synliga först med tiden.

– Överlag mår ungdomarna allt sämre utifrån pandemin. Det kommer att bli efterdyningar med psykisk ohälsa som kanske småningom kommer få effekter på suicidtal.

MÅNGA UNGA brottas med tankar om att inte vilja leva, enligt Åsa Wiklunds erfarenheter. Därifrån till att faktiskt ta sitt liv är oftast långt, men ju förr man upptäcker varningssignalerna desto bättre.

– Man kanske slutar att träffa kompisar, slutar att höra av sig, finner inte längre någon glädje i den idrott man håller på med. All förändring står ju för någonting. Visst, det kan vara så att man helt enkelt har tröttnat på fotbollen, men det kan också vara så att man har slutat gå till träningen därför att man inte längre orkar träffa människor.

Ungdomarna är bra på att tala med varandra om psykisk ohälsa generellt, säger Åsa Wiklund. Där upplever hon inget tabu. De är också väldigt omtänksamma och stöttande när de får veta att någon har det jobbigt. Problemet är bara att de allra mörkaste tankarna kan vara svåra att dela.

Av den anledningen är det väldigt viktigt att de vuxna runt ungdomarna ▶

NYCKELORD

- Våga fråga
- Lyssna
- Lämna aldrig den unge ensam

Verktyg vid suicidtankar

1 2

Samtal

Viktigaste verktyget: få ungdomen sätta ord på suicidtankarna.

Föräldrarna

Under 18: kontakta vårdnadshavarna.

3 4

Mobila akutenheten

Åsa Wiklund och ungdomen får, vid osäkerhet, hjälp med bedömning.

Mottagning för unga vuxna

Över 18: psykiatrisk bedömning, utredning och behandling.

5

BUP/psykiatrisk mottagning

Akut suicidal. Beroende på ålder till BUP-akuten eller psykiatrisk akutmottagning.

Det kan vara lättare för en kurator än för närstående att tränga in till de mörka tankarna, säger Åsa.

- ▶ vågar föra dem på tal, menar hon.
 - Vill man få svar finns det inget annat sätt än att fråga. Om jag är luddig och tassar runtomkring ämnet i mina samtal, hur ska eleven då förstå att jag orkar och vågar höra svaret?

Detta är det enskilt viktigaste ”verktyg” som man har i kontakt med ungdomar med självmordstankar, understryker Åsa Wiklund: det öppna samtalet.

– Nu hör man det sällan längre, men förr brukade man säga att vi inte ska väcka den björn som sover. Men det är ingen björn som sover. Om man inte pratar om de här tankarna finns däremot en risk att björnen växer och blir väldigt farlig.

SOM KURATOR kan det vara lättare än för mer närstående personer att tränga in till de här mörka tankarna, tror hon. Ungdomar vill precis som alla andra ofta skydda sina nära och kära, och berättar därför kanske inte för familjemedlemmar och partners.

– Eleverna tar otroligt mycket

” Vi ska vara på topp – faller du utanför ramen är du väldigt sårbar. ”

hänsyn till situationen hemma. Det kan handla om att 'mamma och pappa har så mycket nu', eller att det är problem med något syskon, och då vill man inte belasta och besvära med sitt. Det behöver inte vara så att föräldern brister som inte tar reda på de här sakerna – de förstår inte att de borde fråga. Även om Åsa Wiklund inte får någon uppenbar signal från den ungdom som söker upp henne med psykisk ohälsa, tar hon alltid upp frågan om suicidtankar.

– Då har jag i alla fall öppnat för att det är möjligt att prata om de här sakerna med mig. Eleven kanske inte säger något om det just då, men så träffas vi fler gånger och vid ett annat tillfälle kommer ett svar på frågan.

Så om hon får information om en ungdom som inte vill leva längre, vad gör hon då? I det fall som personen i fråga är minderårig är första steget alltid att tillsammans kontakta vårdnadshavarna.

ANSVARET FÖR DEN vidare processen ligger sedan hos dem, även om Åsa Wiklund vid behov kan hjälpa till med vårdkontaktarna – föräldrarnas förutsättningar att hantera situationen skiljer sig naturligtvis åt. Är inte läget akut, men man ändå vill gå vidare, är nästa steg att vända sig till en BUP-enhet eller Vårdcentralen där Första linjens psykiatri finns.

– På Vårdcentralen träffar ungdomen en psykolog upp till tio gånger.

Om psykologen bedömer att det inte räcker, att det krävs en större insats, skickas en remiss till BUP.

OM ELEVEN ÄR över 18 år bestämmer den själv huruvida föräldrarna bör kontaktas eller inte. Också här är dock vårdcentralen en vanlig första vårdkontakt. Alternativt kontaktar eleven – själv eller tillsammans med Åsa Wiklund – Mottagning för unga vuxna, som tillhör Norra Stockholms psykiatri. Dit kan personer mellan 18 och 23 år komma för psykiatrisk bedömning, utredning och behandling av olika psykiatriska tillstånd.

Och om Åsa Wiklund och eleven ifråga känner sig osäkra på huruvida situationen är akut eller inte? Då kan de vända sig till Mobila akutenheten, också den inom Norra Stockholms psykiatri, för en bedömning.

– Där kan jag som kurator få rådgivning, men eleven kan också få prata med en läkare som hjälper till med att bedöma om det behövs en akut insats eller inte. De har en psykiatriambulans (PAM) att komma ut med vid akut suicidlarm, men däremot ingen öppen mottagning. Efter sin bedömning lämnar de i sitt journalsystem över till Unga vuxna eller till vanliga psykiatri.

Om Åsa Wiklund hamnar i en uppenbart akut situation, där eleven är självmordsbenägen i stunden, krävs andra åtgärder. Då sätter hon igång vad som kallas Psykisk livräddning. Centralt i

Eleverna ställer ofta orimliga krav på sig själva. Kraven kommer från prestationssamhället, säger Åsa.

den stunden är att inte släppa taget om personen.

– Det är som med fysisk livräddning. Om du faller ned här framför mig försöker jag hålla dig vid liv tills ambulanspersonalen kommer. Har jag en suicidal elev på mitt rum släpper jag inte iväg den förrän någon annan tar vid, om det sedan är föräldrar eller sjukvård. Man lämnar aldrig en suicidal person ensam.

ÄR DET FRÅGA om ett barn så är det BUP-akuten på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset som tar över. Om fallet gäller en person över arton så åker man till en psykiatrisk akutmottagning, på det sjukhus som man tillhör.

Och efteråt då – hur ser Åsa Wiklunds vidare kontakter ut med de tidigare suicidala ungdomarna?

– När jag har sett till att de har fått den hjälp de behöver, avvaktar jag. Jag har inte någon behandling. Så är det med psykisk livräddning, att när någon annan tar vid kan man lämna lite. Men jag följer alltid upp kring hur eleven mår och om vi ska ha fortsatt kontakt – jag släpper aldrig bara. ◀

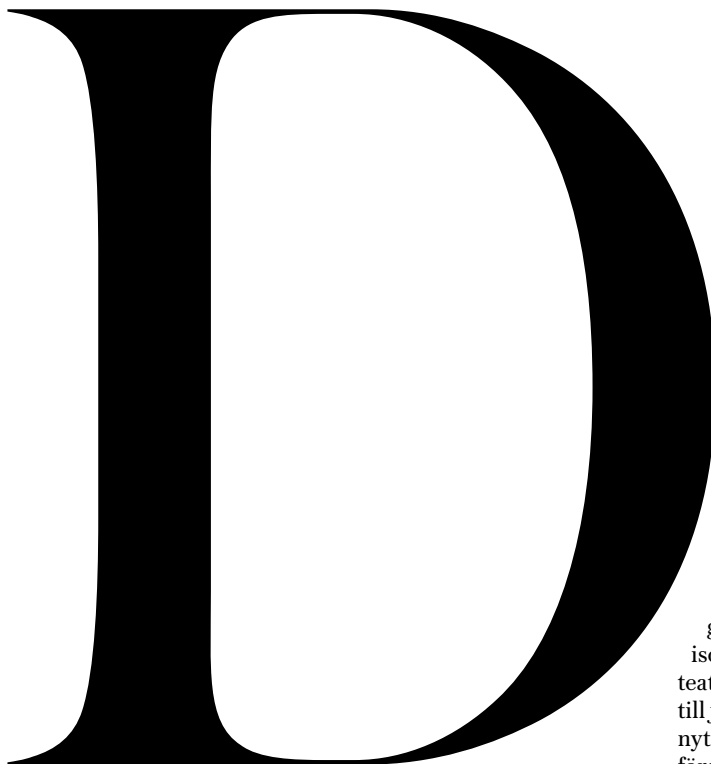
Socionomen har följt Suzanne Osten sedan tidigt 2000-tal. Idag skymtar en nyvunnen frihet hos henne – kanske en försoning och frigörelse från sitt förflutna?

”SO WHAT — VI ÖVER- LEVER”

När vi träffade Suzanne Osten 2009 hade hennes teater gått från att skapa åsikter till insikter. Idag har hon lyckats lämnat barndomen bakom sig och ger rådet ”Get over it”.

AV TIM ANDERSSON FOTO SARA P BORGSTRÖM / ARKIV

om högmod och självömkan”. Rubriken är så bitter. Det är roligt!

NÄR SUZANNE OSTEN blir entusiastisk kan hon glömma av sig och gå emot skådespelarna, som då backar. Hon är 76 år. Visserligen har hon plastvisir för ansiktet, men någon isolering är det ju inte precis att regissera teater. Att på grund av coronarisken tacka nej till jobbet var dock inget alternativ. Teatern är nytt vatten, säger hon, men nöjer sig inte med första bästa språkliga bild utan navigerar vidare i associationsflödet: Teatern är en livsförstärkare, ja, kanske bokstavligen – hon tror att man med forskning skulle kunna belägga att teaterarbetare lever längre än andra.

TEATERN ÄR som om, säger hon: som om vi var de här personerna på scenen, som om världen var så här. Detta som om drar upp kognitiva frihetsspår mot andra verkligheter.

– Om vi kunde rucka en deprimerad människa, eller någon som är väldigt fast i någonting destruktivt, att tänka: som om – då tror jag att det skulle hända så oerhört mycket.

Socionomen följer repetitionerna på Unga Klara via en Zoom-länk. När skådespelarna är utspridda över scenen bland husvagnar och skräp flyttar Suzanne Osten ibland kameran för att inte viktiga sekvenser ska gå förlorade. Folk skriker, musikerna spelar, kroppar sluts i intimitet och skiljs i ilska, och plötsligt dunkar Suzanne Osten i bordet där datorn står så att allting hoppar och sprakar.

För ett ögonblick verkar hon helt ha glömt

– Blir det bättre? Blir det bättre?

Det är repetition av en ny föreställning på Unga Klara, Gunilla Linn Perssons Buster Keaton på månen, och frågan kommer från lille Buster.

Pjäsen skildrar med brutal slapstick hans uppväxt i en dysfunktionell familj. Dess svarta hål är pappan, alkoholiserad och våldsam, som just nu håller en lång monolog om sin egen eländiga barndom. Mamman dödade hans guldfiskar, tydligen. Satte tulpaner i akvariet.

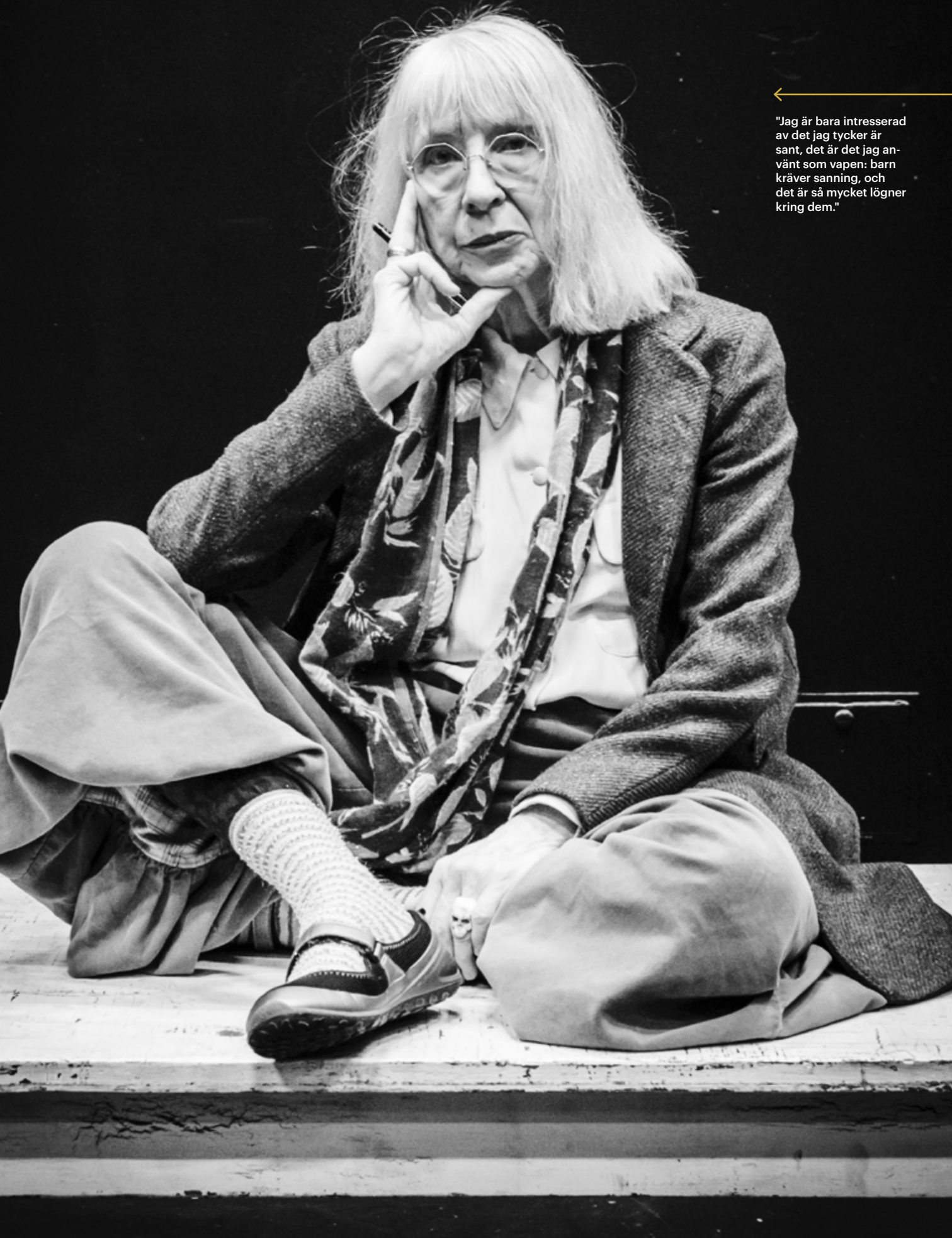
HAN BALANSERAR på en fylleslak lina mellan energisk självcentrering och utslöcknande.

– Vem gör så mot ett baaaarn? grinar han, utan tankar på sitt eget beteende, slagen och skriken.

Regissören Suzanne Osten bryter in. Hon talar om att ge pappans monolog en kommentar, skriva den på en skylt och låta Buster visa upp den för publiken.

– Vi skulle kunna veckla ut den som text. Jag vill nita de vuxna med den: ”En smärtmonolog

←
"Jag är bara intresserad av det jag tycker är sant, det är det jag använt som vapen: barn kräver sanning, och det är så mycket lögnerna kring dem."

” Vi kan inte hålla på med det där blåmärket hur mycket som helst. ”

► bort kameran, för hela bilden täcks av hennes hand, prydd med en stor glittrande dödsfallering.

– Du såg skräckslagen ut! skrattar hon när vi talas vid veckan efter, också då över Zoom.

Inte konstigt, i så fall: Det var svårt att få grepp om någonting alls i den där trånga lilla glipan av svart fars.

Å andra sidan kanske det passade bra i sammanhanget, kongenialt med det lojala underifrånperspektiv som alltid har varit den här socialt engagerade dramatikers default-läge. Det är otäckt och förvirrande att vara barn i en destruktiv familjesituation. Det är därför ofta otäckt också i Suzanne Ostens konst – även utan Zoom.

För otäckt, har en del ansett. Hon har fått pjäser stoppade av föräldrar, och filmer punkterade av höga åldersgränser. Kommer också den här pjäsen möta samma kritik?

– Tyvärr blir det väl alltid så. Jag är bara intresserad av det jag tycker är sant, det är det jag använt som vapen: barn kräver sanning, och det är så mycket lögn kring dem.

SUZANNE OSTEN mer eller mindre uppfann den moderna svenska barnteatern: avancerad, med professionella skådespelare och komplexa texter om missbruk, psykisk sjukdom och våld. Inga pekpinningar. Inget daltande. Det här blev riktlinjer för den avantgardiska och med tiden världskända institutionen Unga Klara, som hon grundade på 1970-talet.

Efter många års erfarenhet kan hon konstatera: Barn klarar svåra ämnen i konstnärlig form. Det är föräldrarna, allt mer frånvarande i

ett stressigt, senkapitalistiskt samhälle, som är problemet.

– De vuxna lever med så mycket skuld över att de inte ordnar det tillräckligt bra för sina barn, att de är rädda för att väcka sorg och känslor hos dem överhuvudtaget.

SENAST SOCIONOMEN porträtterade Suzanne Osten var 2009, då under rubriken ”Teatern som samhällskraft”. Mycket har hänt sedan dess. Samma år blev det klart att Unga Klara inte längre fick vara en del av Stadsteatern, utan nu skulle stå på egna ben ekonomiskt. Suzanne Osten gick till hårt motangrepp mot marknadstänkandet

”Att rymma i tanken kan vara tillräckligt stort. Det ger utrymme för framtidsplaner.”

► och lämnade institutionen 2013.

Sedan dess har hon levt frilansliv. Hon har gjort film och varit barnfilmsambassadör åt SFI, men framförallt har hon ägnat sig åt teatern: på Dramaten, Folkoperan och Göteborgs stadsteater, bland annat. Under tiden har hon upplevt hur villkoren för konstformen hårdnat.

– Jag gick från att hålla på med min egen lilla grupp till att inse att vi nog måste rädda hela den levande teatern. Annars kan den försvinna. Politikerna sparar pengar på att inte spela teater och det är mycket oroande.

Hon talar om en ”ohygglig materiell kultur” där scenkonsten sätts på undantag.

– I en sådan tid blir dess uppgift extra viktig.

SÅ HUR ser den uppgiften egentligen ut? Är teatern verkligen en ”samhällskraft”? Ja, svarar Suzanne Osten. Men man får inte tro att man är någon ”jourhavande socionom”. Det händer att barn med problem vill berätta saker för henne och skådespelarna efter en föreställning.

– Då måste vi vara ohyggligt noga med att inte tro att vi kan ersätta föräldrar, lärare och myndigheter. Vi kan göra oss tillgängliga: Jag lyssnar på dig. Vi bör orosanmäla om vi blir verkligen oroliga. Men på teatern är vi främst tillgängliga som skådespelare.

Så om konstnärer inte kan verka som jourhavande socionomer – vad kan de egentligen göra för barn och vuxna i svåra situationer? Visa på alternativ, och hopp om förändring.

– Att rymma i tanken kan vara tillräckligt

stort. Det ger utrymme för framtidsplaner: Jag ska skaffa egen lägenhet, eller en häst – får jag inte rida nu ska jag göra det sen. Konsten skapar alternativa tankestrategier, det kanske inte går nu – men sen!

Suzanne Osten vet vad hon talar om. Hon växte själv upp med en psykotisk mamma som kunde vara hotfull och bestraffande. I en period hamnade de på gatan. Allt det här har hon skildrat i boken och pjäsen Flickan, mamman och soporna, som för några år sedan också blev en uppmärksam film.

HUR MYCKET PÅVERKAR hennes egna erfarenheter hennes konst nu? Inte så värst. Man ska inte älta sin egen barndom – det återkommer hon till gång på gång.

– Vi kan inte hålla på med det där blåmärket hur mycket som helst. Get över it. Min mamma har gett mig inkomster, om man säger så. Men jag sitter inte och hulkar. Jag suger inte på barndomen, som pappan med guldfisken, det gör en sjuk.

Nej, Suzanne Osten sitter inte och hulkar. Hon sitter helst inte alls, verkar det som. Med jämna mellanrum ställer hon sig upp, går omkring i rummet medan hon talar, byter spår och återkommer.

– När jag säger så här: skit i barndomen, så menar jag inte att den inte är jättebetydelsefull. Men det är också samhällsvillkoren, klassen, sjukdomar – andra saker. Samhället finns alltid med i mina pjäser.

Suzanne Osten

GÖR: Dramatiker, författare, filmregissör.

AKTUELL: Med Gunilla Linn Perssons pjäs Buster Keaton på månen. Premiär är den 20 augusti på Unga Klara i Stockholm, sedan 2018 nationell scen för barn och unga.

FÖDD: 1944.

BOR: I Stockholm.

FAMILJ: Katt, fästman, dotter, barnbarn, teaterfamilj och Unga Klara.

- ▶ Hon kan i samtalet stanna till vid det privata, men fortsätter gärna till det teoretiska. Tar ner böcker från hyllan: den här borde alla socionomer läsa. En annan: den här borde alla läsa.

NÄSTA HÅLLPLATS: Stanislavskij, den ryske teaterteoretikern från början av 1900-talet.

– Han var emot att man som skådespelare skulle riva upp sin egen ohyggliga barndom varje gång en scen skulle utarbetas.

Teatern handlar snarare om att föreställa sig andra människor, andra öden och verkligheter, säger hon och återkommer till detta som om, till leken. Det är där som den terapeutiska funktionen finns.

– Man kan leka sig frisk, faktiskt.

”Blir det bättre?” undrade Buster i den scen

som Socionomen fick ta del av. Ja – blir det det? Till dem som snart sitter i publiken och kanske brottas med egna familjeproblem, mer eller mindre allvarliga, ger föreställningen ett jakande svar.

De utsatta barnen i pjäsen kommer nämligen med tiden att utveckla en distans och en kritik mot sina föräldrar. Till sist bygger de med Harry Houdinis hjälp en månlandare och sticker hemifrån.

– När mamman och pappan är däckade där på slutet får barnen vidare, och vi kommer alla att bli en ensemble som dansar och sjunger, och efter föreställningen får barnen göra en lek: klä ut sig, fotografera sig och skicka en bild på vem de vill ta med sig till månen. Man kan säga att hela pjäsen är ett enda: ”So what – vi överlever.” ◀

Gotland är mer än vackra vyer.

Vi driver HVB med riktigt
medlevarskap sedan 20 år
– och snart även utredningar!

info@ghvb.se
info@staple.se

ghvb.se
staple.se

0498-412 000
0498-225 268

GOTLÄNDSKA HVB

STAPLE
UNGDOMSHEM

Nu väntar socionomstudenterna med spänning på vilken C-uppsats som landets socialhögskolor röstar fram som vinnare.

Finalister i vår C-uppsatsstävling

Läs alla bidrag
PÅ SOCIONOMEN.SE
/C-UPPSATS

**ANNA LINDGREN &
LOVISA KULLGREN**

Uppsala universitet

**SOFIE NORDIN &
WILLIAM BENDT**

Stockholms universitet

**JULIA FAHLÉN &
JOHANNA RIBACKE**

Linnéuniversitetet

**”Det oproblematiska sexköpet
En kritisk diskursanalys av
diskussionstrådar på Flashback”**

– Vi har skrivit om prostitution och språkbruk för att få kunskap om och problematisera hur sexköp beskrivs på internet – både av män som köper och män som avstår. Studien utgår främst från vad som motiverar män som avstår från sexköp.

– Vi gjorde en kritisk diskursanalys av elva trådar på Flashback med 592 inlägg från 2014 och framåt. Tvåhundra sidor text att analysera. Vi använde radikalfeministisk teori och teorin om hegemonisk maskulinitet.

– Mest slående: de som skrev att de inte köper sex, inte problematiserade kvinnans utsatta position utan resonerade i termer att kvinnorna var osmakliga. Nästan ingen reflekterade eller problematiserade sexköpet, de få som försökte blev påhoppade i trådarna och kallad feminin pojke och så vidare. Vår analys visar att normer kring sex och sexualitet är problematiska och att socialt arbete har en viktig uppgift att få bukt med kunskap gällande sexköp.

**”Tillhörighetens villkor
En kvalitativ intervjustudie om
upplevelsen av att komma till Sverige
som flykting”**

– Vad händer när man som flykting kommer till Sverige, hur ser upplevelsen ut och hur uppstår en känsla av tillhörighet?

– Metoden är en kvalitativ studie med semistrukturerade intervjuer med sex personer som varit i Sverige mellan två och femton år. Alla har uppehållstillstånd. Vi har utgått från begreppet belonging (tillhörighet) och gjort tematiska analyser av materialet.

– Samhället visar ofta en homogen grupp. Vår analys visade på en heterogen grupp med många olika resurser och vi hittade olika faktorer som skapar tillhörighet. Många använde erfarenheten av att ha flytt till en resurs och att ge tillbaka det man själv inte fått. Det man har med sig i form av resurs från hemlandet som fritidsintressen är i flera fall nyckeln till att skapa framgång i Sverige. Praktiker kan bli bättre på att fånga upp resurser flyktingar har med sig och på ett aktivt sätt använda dem.

**”Är digitala verktyg här för att stanna?
En kvalitativ studie om hur digitala
verktyg inverkar på det sociala arbetet
utifrån ett professionsperspektiv”**

– Vårt syfte var att få en ökad förståelse för betydelsen av digitala verktyg. Hur myndighetsutövande och relationen mellan socialtjänst och klient påverkas när det sociala arbetet allt mer sker på en digital arena.

– Studien är kvalitativ. Vi har intervjuat sex myndighetsutövare med olika positioner inom socialtjänsten i två olika kommuner – där ena kommunen har ett uttalat mål att utöka digitaliseringen medan den andra inte kommit lika långt.

– Digitaliseringen har påverkat våra intervjupersoners arbete både positivt och negativt. Vi behöver veta mer i relation till maktaspekten och vilken plats digitala verktyg ska få ta i det sociala arbetet och även högre upp i organisationsarbetet. Fungerar alla led och blir det så bra som möjligt för klienten? Vår studie uppmärksammar behovet av mer forskning inom området. Hela socialtjänsten står i en brytpunkt.

En chans för familjen

GröbyGården ligger i nordöstra Skåne, i en by omgiven av hav, sjöar och bokskogar. I frisk miljö skapar vi förutsättningar att ta fatt i den utvecklingstråd som slagit knut baserat på vår långa erfarenhet och unika kompetens. Genom behandling hjälper vi barn och föräldrar till trygga relationer. I utredningsuppdrag vägleder våra noggranna observationer till val av insatser.

Vill du veta mer? Ring 0456-229 41 eller besök www.grodbygarden.se

 GröbyGården
EN KUPAD HAND FÖR LIVET

PLUGG?

Vem vinner priset för Sveriges bästa C-uppsats?

Socialhögskolorna på samtliga universitet och högskolor väljer själva ut den bästa C-uppsatsen på respektive socionomutbildning. De utvalda uppsatserna publiceras på Socionomens hemsida och går därefter till final. När Socionomen publicerat alla bidrag utses en vinnare av en expertgrupp. Den vinnande författaren får ett stipendium på 10 000 kr, av Socionomen!

BILDREPORTAGE

Benny och Kruppis träffades på härbärget Kvarntorpet i Järfälla som drivs av Stockholms Stadsmission.

ATT INTE HÖRA TILL

Den synliga hemlösheten i samhället består till stor del av människor som från början blivit uteslutna från nära och bekräftande relationer. De har lärt sig att inte höra till. Följ med Kruppis och Benny i deras vardag.

FOTO & TEXT SAMUEL UNÉUS

← Benny och Kruppis.

10.09

Kruppis

På väg upp i hissen. Äntligen – Kruppis ska skriva under ett hyreskontrakt och få sin första egna lägenhet på 25 år. Det är projektet "Bostad först" som står bakom.

– Oftast måste man först visa att man kan sköta sig – sen får man bostad. Men i 'Bostad först' vänder man på det.

– Vi gör ett försök med fem lägenheter och vi har fem krav:

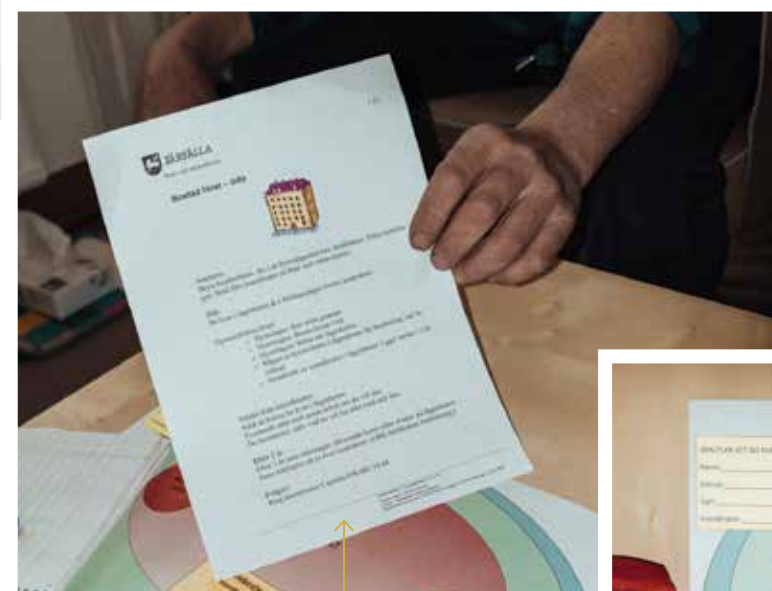
- Inte störa grannar
- Betala hyran i tid
- Sköta om lägenheten
- Släppa in hyresvärderna i lägenheten för besiktning var 3:e månad
- Hembesök av Koordinatör i lägenheten 11ggr/vecka i två år.

– Sköter man sig i två år får man ta över kontraktet. Då ser vi att det fungerar, säger handläggare CamillaJakbo.

10.09

Ny lägenhet

Camilla och Kruppis går igenom allt väldigt noga. Det är viktigt att allt blir rätt från början.

10.17

Kontrakt

Äntligen har Kruppis kontraktet i sin hand. Det är en stor trygghet.

10.14

Regler

Camilla ger information om vilka regler som gäller.

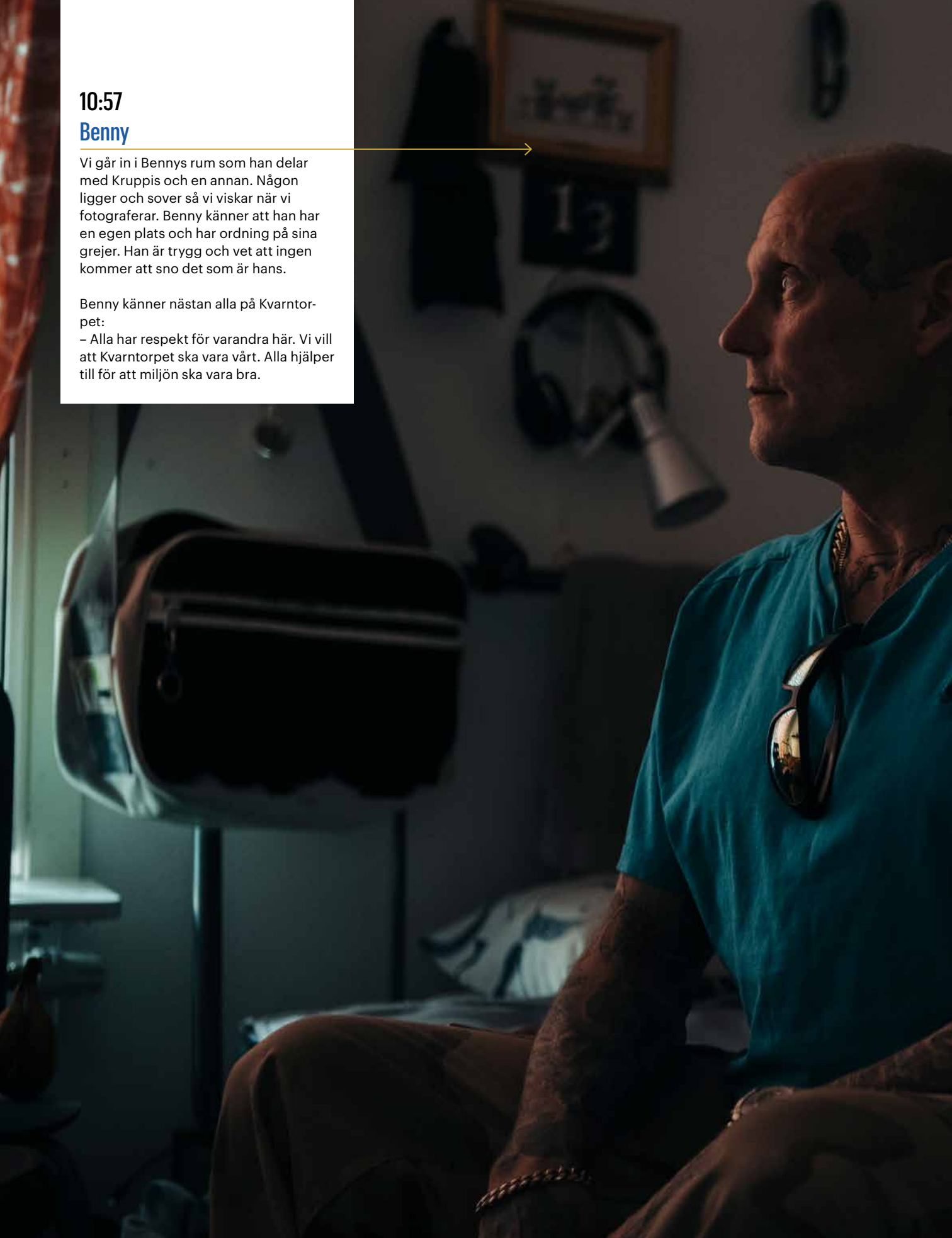
10:57

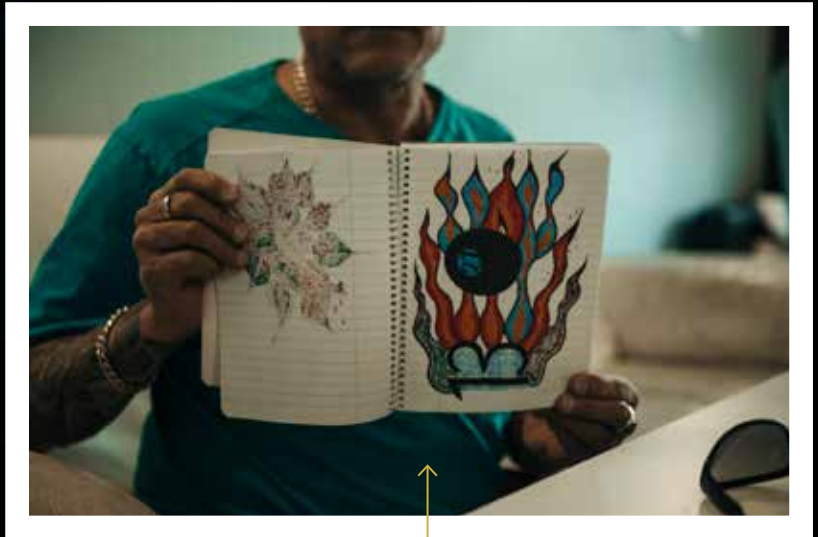
Benny

Vi går in i Bennys rum som han delar med Kruppis och en annan. Någon ligger och sover så vi viskar när vi fotograferar. Benny känner att han har en egen plats och har ordning på sina grejer. Han är trygg och vet att ingen kommer att sno det som är hans.

Benny känner nästan alla på Kvarntorpet:

– Alla har respekt för varandra här. Vi vill att Kvarntorpet ska vara vårt. Alla hjälper till för att miljön ska vara bra.

11:03

Självförtroende

– Jag trodde inte att jag kunde rita. Men jag har börjat här på Kvarntorpet och det går bra. Ibland sitter jag i fem, sex timmar.

11:30 Äntligen ett eget hem

I väntan på Kruppis dricker Benny och Anne kaffe tillsammans via telefon.

Kruppis kommer ut från mötet. Nu är han på väg till parken och vännerna för att berätta om sin nya bostad.

11:49 Snickarbod på Kvarntorpet

– Vad tror du om att göra om det gamla sophuset till en snickarbod? Kanske kunde man mecka med cyklar och snickra.

Benny pratar vidare om idén med Anne McKey som är föreståndare på Kvarntorpet.

12:03

Anne McKey

Hur har du försökt skydda hemlösa från corona?

– Vi brukar ha stängt en del av dagen. Men varför kasta ut folk? Då kommer de hem med smitta sen. I vanliga fall får de inte stanna längre än 08:00 på morgonen så öppnar vi dörrarna 19:00 igen. Men nu får gästerna komma och gå som de vill.

– Personalen gör snabbtester för corona varje dag. Vi har alla varit noga med detta.

Hur ska samhället göra för att hjälpa killar som Kruppis och Benny att få en samhällstillhörighet?

– Sverige är näst sämst i Europa vad gäller dödlighet i missbruk. Sprutbyten, som vi infört för att inte sprida sjukdomar, är ett steg i rätt riktning.

– Genom 'Bostad först' ger vi också människor en verklig chans; Vi frågar vad de behöver istället för att jaga, straffa och böteslägga dem.

11:54

Uppväxt

Kruppis blev omhändertagen av sociala myndigheter när han var 3,5 år. Sedan dess har placeringarna avlöst varandra. Han har bott på olika institutioner och i fosterfamiljer som det hette då. I hemmen utnyttjades han som arbetskraft och fick till exempel inte sitta med vid matbordet när familjen och deras biologiska barn åt middag. Misshandel av de biologiska syskonen var mer regel än undantag.

– Varför skaffar man fosterbarn när man redan har barn? Det borde vara förbjudet, säger Kruppis.

Han blev hemlös för fyra år sedan.

– Det var min förra fru, vi gifte oss och hade först var sin lägenhet. Så jag sa upp min och flyttade in till henne. Vi behövde inte två och hennes var större. När vi skiljdes stod hon på kontraktet och inte jag. Hon lurade mig att inte få bo kvar.

– Jag drömmer om att få tillbaka allt jag har förlorat. Jobb, bostad... Startar snart en ny resa, ska snart flytta in i min nya lägenhet med nolltolerans. Det är en bra början efter 30 år av missbruk, säger han.

Benny och Kruppis.

#socioomdagarna

Socionom dagarna

Mötesplatsen för kvalificerat socialt arbete
9-10 november 2021 • Stockholmsmässan

Sätt ihop ditt eget konferensprogram – välj bland sju områden som täcker in:

• Rollen, arbetet och socionomens yrkesidentitet • Ledarskap • Utanförskap, integration och etablering • Barn och unga • Vuxna och familjefrågor • Samordning, organisation och äldreomsorg • Missbruk, kriminalitet och våldsproblematik

Bland talarna:

Mia Börjesson

Stefan Einhorn

Negin Amirekhtiar

Bo Hejlskov Elvén

Louise Nelson

Palle Storm

Håll dig uppdaterad på www.socioomdagarna.se

Arrangeras av:

Akademikerförbundet SSR

Organiseras av:

Insight
Events
sweden

Debatt

Stark betoning på **utredning och dokumentation** gör att **vi missar den hjälpsökande och viktiga resurser inom nätverket.**

Jan Yngve Magnusson
Socionom, nätverksledare och behandlare i socialtjänsten

» VARFÖR LÅTER VI SYSTEMVÄRLDEN KOLONISERA LIVSVÄRLDEN? «

Jürgen Habermas skriver i sin bok *Kommunikativt handlande* om skillnaden mellan livsvärlden och systemvärlden. Livsvärlden beskriver han som familjen, släkten och vännerna med de nära, långvariga relationerna medan systemvärlden är de professionellas värld som mer präglas av byråkratiska, tekniska eller administrativa rutiner.

Habermas menar att när dessa världar möts så riskerar systemvärlden att kolonisera livsvärlden. Kolonisering innebär att livsvärlden tvingas anpassa sig till systemvärdens språk, rutiner och tolkningar. Som behandlare inom socialtjänsten i Göteborg är jag en del av denna kolonisering.

Jag vill i den här artikeln dels beskriva hur koloniseringen går till rent praktiskt och vad den får för konsekvenser. Jag vill också beskriva den motsatta processen.

HUR SER KOLONISERINGEN ut i praktiken? Vid socialtjänstens gräns finns det ofta en eller flera mottagningsgrupper, grindvakter, som gör bedömningar om vem som har tillträde och vem som kan avvisas. Tjänstemän som kräver kvitton, bankkontoutdrag

eller ansökningar på speciella blanketter. Människor blir till klienter genom att anhängiggöras, definieras eller föras mellan olika tjänstemän inom förvaltningen där de får berätta sin historia flera gånger. En människas livsberättelse förvandlas med tiden ofta till en fråga om vilka specifika professionella insatser som organisationen kan tillhandahålla.

GENOM UTREDNINGEN skaffar sig socialsekreteraren ett tolkningsföreträde över vad problemen handlar om, vad som bör göras. Beställare- utförarmodellen skapar en tydlig selektering mellan hjälp och behandling. På pappret skall klienten vara delaktig och formulera sin syn på vad som är viktigt i varje steg i denna process, men i praktiken sker det ofta på organisations språk och genom organisationens struktur eller rutiner.

Hur påverkar detta kvaliteten i det sociala arbetet? Min mening är att klientifieringen och den starka betoningen på att utreda och dokumentera gör att man i många fall missar att komma igång när den hjälpsökande människan är i kris och som mest mottaglig för hjälp. Likaså missar man att mobilisera viktiga resurser inom nätverket. Bristen på kontinuitet tröttrar ut och frustrerar liksom att bli

» Människor blir till klienter genom att anhängiggöras, definieras eller föras mellan olika tjänstemän inom förvaltningen.«

hänvisad till andra specialiserade sektioner inom eller utanför organisationen.

Hur skulle den motsatta processen se ut att systemvärlden närmar sig livsvärlden?

När en människa söker hjälp ser man från socialtjänstens sida till att så tidigt och smidigt skapa samarbete och samverka med den hjälpsökande människans professionella och privata nätverk. Det sker genom nätverksmöten där det också går att skapa en samordnad individuell plan (SIP). I dessa samtal formuleras problemen, historien och sammanhanget av det privata nätverket medan yrkeshjälparna i det professionella nätverket lyssnar och reflekterar.

Nätverksmötet är alltid till en början förutsättningslöst. Man strävar efter att skapa dialog av hög kvalitet. Det som uppfattas som svårt eller problematiskt kan i bästa fall lösas eller lösas upp när god relation och ny gemensam förståelse skapas.

Kontinuitet går att skapa genom att den första kontaktpersonen inom socialtjänsten tar ansvar för att finnas kvar under hela hjälpprocessen. Det är den hjälpsökande människan själv som förfogar över sin egen förändring och den sker i den takt som det är mänskligt möjligt.

UNDERSÖKNINGAR i Finland visar att att människor med svåra allvarliga psykiska problem eller samsjuklighet kunnat återgå till arbete eller studier i mer än 80 procent av fallen genom nätverksmöten med öppen dialog där systemvärlden låtit livsvärlden få bestämma över innehåll och takten i det sociala arbetet•

Med tanke på vilken kvalitetsökning det går att nå i det sociala arbetet med enkla medel är det märkligt att vi inom socialtjänsten i Sverige fortsätter låta systemvärlden kolonisera livsvärlden. Hur förändrar vi detta? ◀

SOCIALTJÄNSTEN REPLIKERAR

”Även om organisation och profession baseras på olika logiker är de intimt förknippade med varandra.”

SVAR: I linje med Habermas menar filosofen Jonna Bornemark, även om hon uttrycker det på ett något annorlunda sätt, att systemvärlden håller på att ta över våra liv (Se *Horisonten finns alltid kvar – om det bortglömda omdömet*). Mätning, standardisering, dokumentation, evidensbaserad, kontroll och konkurrens är värden som idag anses vara viktigare och mer eftersträvsvärda än det vi förenklat skulle kunna kalla det goda mötet eller det goda omdömet.

SOCIALVETENSKAPLIG forskning har på olika sätt uppmärksammat denna problematik. Förenklat uttryckt anses problemet handla om att organisation och profession grundas på skilda logiker. Organisationslogiken är inriktad på kontroll, effektivitet, resultat och likformning, medan professionslogiken utgår från autonomi, diskretion, självbestämmande, gemensam yrkesetik och gemensamma värderingar. Även om organisation och profession baseras på olika logiker är de intimt förknippade med varandra. Precis som en lärare behöver en skola, en sjuksköterska ett sjukhus eller vårdcentral, behöver en socialarbetare socialtjänsten eller en annan människobehandlande organisation. Det är alltså inte möjligt att skilja eller isolera yrkesutövande från sitt organisa-

tionssammanhang. Därför, menar jag, är det inte heller hjälpsamt med en polarisering där två parter ställs som motstridiga eller konkurrerande mot varandra; den ena anses vara den goda (t ex profession eller livsvärden) och den andra den onda (t ex organisation eller systemvärlden).

VI BÖR RIKTA FOKUS mot en integrering mellan parterna. I den bästa av världar smälter de ihop i en fruktbar enhet med ömsesidig utveckling. En välfärdsstat som ska präglas av rättvisa, jämlikhet och solidaritet kräver gemensamt skapade system som vi kan ansluta oss till. Därför behöver de som anser sig vara koloniserade höja sin röst och stå upp för sina kunskaper och erfarenheter. Syftet får dock aldrig vara att vinna en strid eller undantränga den andra. Målsättningen är dialog som leder till integrering mellan likvärdiga och av varandra beroende parter. ◀

Harald Gegner
Doktorand vid Malmö
universitet. Utvecklingsledare inom
socialtjänsten.

Sett, läst, hört

Tips på ny facklitteratur

FACKLITTERATUR

Kvalitet i äldreomsorgen

Tomas Brytting

Larm om äldreomsorgen med vanvård och försumlighet är inte ovanlig i media. Med boken Kvalitet i äldreomsorgen – berättelser om omsorgskonst får vi istället ta del av den lyckade äldreomsorgen där personalen haft förmågan att skapa den omsorgskonst vi alla vill ta del av när vi blir gamla.

Redaktören Tomas Brytting beskriver vardagen på äldreboenden i reportageform. Genom inblick i personalens strategier för att göra tillvaron så lustfylld som möjligt för omsorgstagarna får vi inblick i de äldres vardag. Det framgångsrika arbetet är beroende av ett gott chefskap. Vi får veta innebörden av detta ur personalens, chefsens och författarens eget perspektiv då den sistnämnda följer arbetsplatsens relationer ur olika vinklar.

I början av boken problematiserar Tomas Brytting begreppet kvalitet med dess olika betydelser. Det blir tydligt att

kvalitetens innebörd är beroende av sitt sammanhang.

Boken riktar sig till journalister samt yrkesverksamma och studenter i socialt arbete.

Lena Engelmark

FACKLITTERATUR

Möta den som sörjer

Inger Benkel

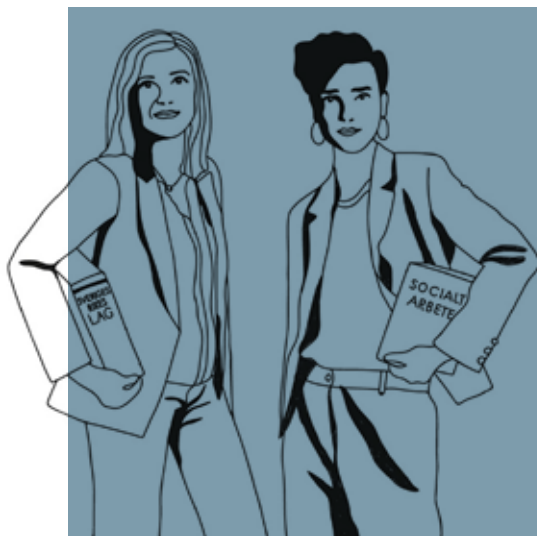

Pandemin har gjort döden närvarande i våra liv. Vi känner alla till någon som gått bort eller som drabbats allvarligt av covid-19. Under året som gått har många av oss, ensamma eller tillsammans med vänner, försökt hantera sorgen efter en avliden.

I boken Möta den som sörjer av Inger Benkel, socionom och Med Dr, får vi veta mer om sorgprocessen. Boken har ett psykosocialt perspektiv. Förutom beskrivningen av sorgens process och skeenden får vi ta del av olika teorier om sorg samt vilka strategier som finns för att hantera den. Vi får också veta hur vi kan komma vidare när sorgen fastnar och hindrar oss från att leva vidare fullt ut.

Boken är användbar för socionomer och andra som möter sörjande då den ökar förståelsen för den drabbade. Boken kan också med fördel läsas av var och en av oss som har förlorat en nära vän eller anhörig i pandemins obarmhärtiga utsällning.

Lena Engelmark

PODD: VÅLD I NÄRA RELATIONER

Vad händer inom hemmets fyra väggar?

Isoleringen under pandemin utsätter människor för större påfrestningar och våldet inom familjerna riskerar att öka. Det finns dock enligt Jämställdhetsmyndigheten ännu ingen färdig nationell bild av hur våldstendenserna i samhället har förändrats. Vissa kom-

muner uppger att våldet ökat andra att det har minskat.

Här är tips på en utbildningspodd för dig som arbetar med våld i nära relationer: <https://poddtoppen.se/podcast/1435072316/vald-i-nara-relationer>

Tips på Socionomfilmer!

Av Fredrik Söderlund

1 The man who sold his skin

Sam Ali är en syrisk flykting som får möjligheten till ett visum i utbyte mot att han används som ett levande konstverk. En världsbekänd konstnär vill låta Alis pass tatueras på hans rygg. Parallellt utspelas en tragisk kärlekshistoria där Ali var tvungen att skiljas från sin flickvän i och med utvisningen. Den prisbelönta "The man who sold his skin" är en märklig, fascinerande och unik kombination av flyktingproblematik och drift med en maktgalen och profitörstande konstvärld.

Går på bio och finns som stream

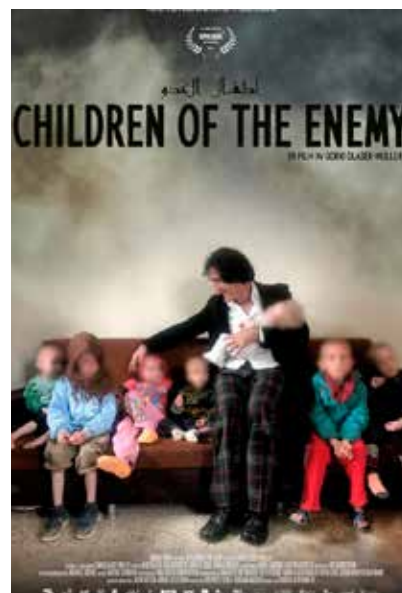
2 En runda till

Enligt en norsk forskare så föds människan med 0,5 promille för lite alkohol i blodet.

Martin (Mads Mikkelsen) och tre lärarkollegor bestämmer sig för att prova hypotesen för att ta sig ur vardagstristesen. Lagom berusade på dagarna, nyktra på

kvällar och helger. Det hela spårar ur och filmen blir ett slags socialt och existentiellt experiment. Regissören Tomas Vinterberg vänder en intressant premiss till att ömsint porträttera ett destruktivt samhällsproblem. Filmen blev dubbelt oscarsbelönad. Går på bio och finns som stream

3 Children of the enemy

Patricio Galvez dotter gifte sig med en av Sveriges mest ökända IS-terrorister, Michael Skråmo. 2014 deltar de i kampen för kalifatet i Syrien.

Båda dödades i dess kollaps 2019, men deras sju barn överlevde och satts i flyktinglägret al-Hol. När pappan Patricio inte hörsammas av de svenska myndigheterna bestämmer han sig för att rädda deras liv och föra hem dem till Sverige. Glaser-Müllers dokumentär är en gripande skildring av att ta upp en egen kamp mot ett likgiltigt bemötande. En klassisk David mot Goliat-story och ett väldigt viktigt filmiskt dokument. Går på bio

När barnet trivs i sitt sammanhang...

Grundtanken är att vi till stor del formas genom möten med människor i vår omgivning och möjligheten till förändring ligger i dessa nya möten/relationer. Vi erbjuder ett alternativ till institutionsvård genom kraftigt förstärkt familjehemsvård där en av föräldrarna i familjen är anställd på heltid. Utgångspunkten för vårt behandlingsarbete är vägledande samspel och mentaliseringsbaserad terapi vars behandlingsfokus ligger i själva processen.

Våra behandlingsfamiljer ligger i närområdet runt våra kontor i **Västervik**, **Vimmerby**, **Jönköping** och **Norrköping**.

För professionell behandling, utredning och vägledning finns ett team bestående av psykologer, psykiater och behandlingssamordnare. Alla finns i behandlingsfamiljens närhet för att kunna ge förstärkning och stöd.

Tjust behandlingsfamiljer AB • Ängalundsgatan 1B • 593 35 Västervik • Tfn: 0490-343 46 • Fax: 0490-943 10
E-post: info@tjustbehandlingsfamiljer.se • Hemsida: www.tjustbehandlingsfamiljer.se

ANNONS

LSS-insatser med fokus på kommunikation

Mo Gård har över 70 års samlad erfarenhet och specialiserad kompetens kring kommunikation, utmanande uttrycks sätt och kombinerade funktionsnedsättningar. Vi är ett stiftelseägt idéburet kunskapsföretag som erbjuder individanpassade helhetslösningar inom boende, daglig verksamhet och gymnasiesärskola till personer med intellektuell funktionsnedsättning och/eller autism.

Vi finns på flera platser i landet och har just nu lediga platser att erbjuda. Välkommen att besöka vår hemsida eller ta kontakt med våra kunniga rådgivare:

✉ radgivare@mogard.se ☎ 010-471 6700

mogard.se

MO GÅRD

Saknas insikt om roten till sociala problem?

Socialt arbete är sprillans nytt varje dag och samtidigt sekelgamalt. Det ligger alltid i framkant lutat med näsan över ett slags mänsklighetens stup. Det översköljs ständigt av ännu knappt uttalade problem och frågor. Dess gränser upplösta i det globala. Framtidens sociala yrkesmänniskor kräver redan redskap, svar och lösningar branschen ännu inte hunnit uppfinna.

Då är det gott att få en bok i handen som ligger i tiden på ett sätt som skaver skönt. Som får hjärnan att vidgas, tankarna att tugga. Gränsöverskridande socialt arbete, teorier, tillämpningar, tolkningar (Gleerups, 2018) är en sådan bok. Den lyfter några former av vad socialt arbete kan vara idag: Äldre HBTQ-personers behov, fotboll som idrottsocialt arbete i problemområde, tolkningen av fattiga människors rörlighet, papperslös barnmigration, brottsförebyggande samverkan som ett brett socialpolitiskt redskap och internetbaserat socialt arbete.

JAG PÅMINNS om att aspekterna av socialt arbete är tusentals och att det ständigt utförs i otaliga och vitt skilda rum.

*Adel, präster, borgare, bönder.
Medelklass, arbetarklass.
Förortsunge, bätflykting.*

I den avslutande texten ställer författarna, Magnus Dahlstedt och Mona Livholts, dessutom obekväma frågor. Vad möjliggör ojämlikhetens alltjämt

Susanna
Alakoski

Socionom och författare

FOTO: PRIVAT

olidliga villkor? Jag påminns om hur viktigt det är att synliggöra inte bara underordningens mekanismer och effekter utan också de privilegier och maktkategorier som utgör förutsättningen för underordningen.

Skötsam, misskötsam, närande, tärande.

Påminns om hur sociala rum skapas i relationer, situationer och i olika tidslinjer. Hur de skiftar i form och färg beroende på kvällsljus, skuggor, betong, trä. Osynliga tak och väggar påverkar. Mod, makt, vilja spelar roll. Liksom

människosyn och vårt sätt att tolka och förstå det vi ser framför oss.

*Jag bor i ett problemområde.
Jag bor i ett kraftområde.*

Historieberättandet har alltid varit en fråga om såväl hågkomster som tystnader. Jag påminns om hur grundläggande det är att människor ges möjlighet att själva formulera sina drömmar, sin vilja och sina resurser.

Jag kan nog om jag bara får chansen.

Det sociala är i ständig rörelse och tillblivelse. Framtiden skapas här och nu. Alternativa förståelser är nödvändiga. Orden som används är avgörande och viktiga, men hur ska vi förstå dem?

Zigenare, tattare, landstrykare, statslös, världsmedborgare.

Sist men inte minst påminns jag också om hur demokratins främsta kännetecken är vår strävan att söka en mångfald röster och erfarenheter. Lyssna till dem, tolka och begripa.

*Jag lider av psykisk ohälsa.
Jag lider av social ohälsa.*

En sak slår mig mer än allt annat. Trots att gammalt och nytt alltjämt måste klara av att gå hand i hand, och det är nödvändigt att ständigt plöja ny mark för kommande sociala epoker, så tycks det fortfarande alldeles otroligt mycket mer begåvat att socialpolitiken lyssnar till det som får sociala problem att uppträda, än att den lappar och lagar i bekymren när de väl är ett faktum. ◀

FREDRIKSDAL

Ett utrednings- och behandlingshem
för familjer med barn i åldrarna 0-13 år
och blivande föräldrar

Tel. 0380 - 261 10
www.utredningshem.se

ANNONS

NATIONELLA
SKYDDSINSATSER

Skyddat boende med psykosocialt stöd

Vi hjälper personer som lever under olika typer av hot som kan vara kopplade till hedersrelaterat våld, våld i nära relation, vittneskydd, avhopp från kriminella organisationer och nätverk samt stalkning.

NYBYGGT SKYDDAT BOENDE MED HÖG GRAD AV STÖD OCH SKYDD

- Boende med 8 lägenheter, varav vissa handikappsanpassade, för hot- och våldsutsatta kvinnor med/utan medföljande barn
- Boendet är totalt 750 kvm, varav 350 kvm avser lägenheter och ca 400 kvm är funktions- och gemensamhetsutrymmen
- Medföljande husdjur får egen utgång
- Boendestödjare med erfarenhet och kompetens dygnet runt
- Ansvarig socionom och f.d. polis
- Inhägnad baksida med gård/lekplats för barn
- Samverkan med skolor lokalt och lärarstöd på boendet innan skolplacering
- Möjlighet att genomföra Trappansamtal
- Hög säkerhet i alla avseenden och kameraövervakning utvändigt, larm (överfall/skalskydd/personlarm)
- Boendet är hemligt och enskilt, men inte avlögset
- Transporter av säkerhetssamordnare eller säkerhetstransportörer
- Samtalsbehandlare för kris-/stödsamtal

Välkommen att kontakta oss vid förfrågan!

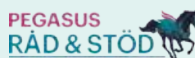
0708-130 818 • info@skyddsinsatser.se • www.skyddsinsatser.se

”Det känns som att ingen vågar fråga om det här.”

→ Pegasusguiden från RFSL Ungdom hjälper dig och din arbetsplats att skapa förutsättningar att ge stöd till unga som har sex mot ersättning.

Läs mer och ladda ner guiden på pegasus.se/pegasusguiden

ALLMÄNNA ARVSFONDEN

ANNONS

Hiv och stödjande socialt arbete

Webbinarium torsdag 10 juni klockan 13.00 till 16.00

DE MEDICINSKA FRAMSTEGEN inom klinisk behandlingsforskning har gjort att det hiv-relaterade psykosocialt stödjande arbetet bytt fokus från svår sjukdom till ett liv med hiv. Men det sociala stigma som alltjämt omgärdar hiv lever kvar och infektionens sociala implikationer fortsätter att utgöra en stor utmaning.

Kursen ger en sammanfattande uppdatering av hivfakta och en överblick av aktuell forskning om psykosocialt välbefinnande vid hivinfektion. Tillfälle ges för meningsutbyte med kollegor som har mångårig erfarenhet av stödjande socialt arbete bland enskilda och familjer med hivproblematik.

Kostnadsfritt webinarium. Anmäl dig senast 7 juni med QR-kod eller på www.noaksark.org

HÖGLANDETS UTREDNINGSHEM

ANNONS

Västerbo Social Omsorg – Möjligheternas vårdkedja

Västerbo social omsorg erbjuder HVB-hem, stödlägenheter samt kvalificerad öppenvård och är beläget på vackra Gamla Väster i Malmö. Som uppdragsgivare har du möjligheten att välja de delar av vårdkedjan som just din klient är i behov av. Vi arbetar med evidensbaserade metoder som utgår ifrån det biopsykosociala synsättet och individen är alltid i centrum.

I behandlingen ingår NP pedagogik, TMO och manualbaserade program, DBT, A-CRA, rePULSE, HSP, KBT, PDT och EMDR. Västerbos personal omfattar psykiatriker, psykologer, socionomer och behandlingsassistenter. Samtliga är utbildad i BBIC och FN:s barnkonvention som lag.

Placeringssamordnare Maria Bergman
maria.bergman@vaster-bo.se / 0702-06 79 82

Slottsparken HVB

Ålder: 14-18
Målgrupp: NP, begynnande missbruk kriminalitet

Stödlägenheter

Ålder: 16-20
Målgrupp: Psykosocial problematik

www.vaster-bo.se
www.mynextmove.se

Jöns Fils HVB

Ålder: 15-19
Målgrupp: Relationer, Beteendeproblematik skolproblem

Inför placering / Eftervård

Psykologtjänster
Psykiatriker
Familjesamtal
Färdighetsträning

Agnes HVB

Ålder: 16-20
Målgrupp: Psykosocial problematik

My Next Move

Öppenvård
Ålder: 13-24
Metoder: KBT, A-CRA, CRA, CRAFT, DBT, HSP EMDR, rePULSE, ACT

Missa inte vårt

NYHETSBREV!

Håll utkik efter Socionomens nyhetsbrev. Senaste nytt om socialt arbete. Landar i din mejlbox torsdag morgon ojämna veckor.

Pssst...
Oumbärlig
för dig som jobbar
inom socialt arbete
& psykoterapi

UMEÅ
UNIVERSITET

PsykologCentrum
ger med start våren 2022

**HANDLENDARUTBILDNING
FÖR FAMILJEHEMSSEKRETERARE
OCH FAMILJEHEMSKONSULENTER**

Utbildningen sträcker sig över 3 terminer
och motsvarar 20 hp.

För information kontakta
Ernst Dahlquist
tel. 0709-39 30 46
ernst.dahlquist@live.se

www.psykologcentrum.nu

ANNONS

SVERIGEHÄLSAN

Utbildning, konsultation, handledning
och förstärkt familjehemsvård

HANDLEDARUTBILDNING MED INRIKTNING FAMILJEHEMSVÅRD

KURSTART HÖSTEN 2021 I ÖREBRO

FÖR MER INFORMATION

KONTAKTA Börje Lindberg

borje@luvab.se

www.luvab.se

PLUGG?

ANNONS

Dammsdal

Skola och boende för ungdomar inom autismspektrumtillstånd

Vi tar emot ungdomar från hela landet. De kommer till oss för att man trots omfattande insatser i hemkommunen inte fått skolgång och vardag att fungera. Vi anpassar studier, fritid och vardag. Vilket ökar möjligheterna att lyckas såväl med studier som social utveckling. Vi erbjuder fyra skolformer. Dammsdal arbetar med tydliggörande pedagogik.

Dammsdal | 643 92 Vingåker | Tel: 0151-52 43 00 | www.regionsormland.se/dammsdal

NÄSTA NUMMER

→ I din brevlåda
den 30 juni

VÅLD

Våld och maktstrukturer i parrelationen har blivit ett nytt hot under pandemin. Så ser det ut och så får vi stopp på det.

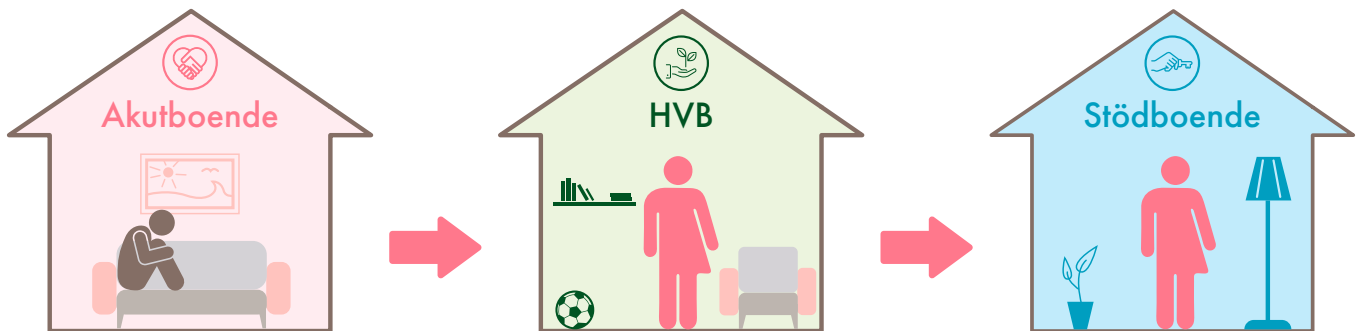

Samordnade vårdinsatser

Våra vårdflätor har inga begränsningar och hjälper människor att må bättre

Vi erbjuder uppdragsgivare och klienter en kedja av insatser som tillsammans möter de vårdbehov som finns, både kort- och långsiktigt. Uppdragsgivaren får stöd i en långsiktig planering och för klientens del säkerställer vi kvalificerade lösningar i flera steg.

Läs mer om Humanas vårdfläta på: www.humana.se/vardflata